

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yleisistä teistä annettua lakia muutettavaksi ottamalla siihen voimassa olevasta laista kokonaan puuttuvat säännökset tien yleissuunnitelmasta, sen sisällöstä ja oikeusvaikutuksista. Yleissuunnitelma olisi aina laadittava moottori- ja moottoriliikenneteistä ja muistakin tiehankkeista, jolleivät niiden vaikutukset ole vähäiset. Yleissuunnitelman hyväksyisi valtioneuvosto (liikenneministeriö) moottori- ja moottoriliikenneteiden osalta ja muiden teiden osalta tielaitoksen keskushallinto. Hyväksymispäätöksestä voisi valittaa. Yleissuunnitelma olisi ohjeena nykyisen kaltaisen yksityiskohtaisen tiesuunnitelman laatimiselle, joka olisi aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa yleissuunnitelman lainvoimaiseksi tulosta. Muuten yleissuunnitelma raukeaisi. Vastaava kahdeksan vuoden maksimivoimassaoloaika ehdotetaan säädettäväksi myös tiesuunnitelmalle. Näin tiehankkeita ei voitaisi aloittaa vanhentuneiden suunnitelmien perusteella.

Jos tiestä laaditaan yleissuunnitelma, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointimenettely

tehtäisiin sen yhteydessä. Samasta hankkeesta laadittavan tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä ei arviointimenettelyä tarvitsisi tehdä enää toiseen kertaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan siirryttäväksi teitä tehtäessä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (lunastuslaki) mukaiseen menettelyyn. Tietarkoituksiin tarvittavat alueet lunastettaisiin lunastuslain mukaisessa lunastustoimituksessa, jota kutsuttaisiin yleistietoimitukseksi. Tiealueisiin lunastettaisiin tienpitäjälle kuitenkin vain käyttöoikeus, jota kutsuttaisiin, kuten nykyisinkin, tieoikeudeksi. Myös korvaukset teitä tehtäessä määrättäisiin pääsääntöisesti lunastuslain mukaisesti. Vaikka tiealueisiin lunastettaisiin vain käyttöoikeus (tieoikeus), maanomistajalle maksettaisiin alueista lunastuslain mukainen täysi kohteenkorvaus samalla tavalla kuin omistusoikeudella lunastettaessa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
Yleissuunnitelmat	3
Tieoikeus teialueeseen ja korvaukset	3
2. Esityksen vaikutukset	4
2.1. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	4
2.2. Taloudelliset vaikutukset	4
2.3. Ympäristövaikutukset	4
3. Asian valmistelu	4
3.1. Valmisteluelimet	4
3.2. Lausunnot	5
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1. Lakiehdotuksen perustelut	5
2. Tarkemmat säännökset	18
3. Voimaantulo	18
LAKIEHDOTUS	19
Laki yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta	19
LIITE	28
Rinnakkaisteksti	28

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yleissuunnitelmat

Yleisistä teistä annetussa laissa (243/1954), jäljempänä yleistieliaki, on säännökset vain yhdestä teiden rakentamista ja parantamista koskevasta suunnitelmasta - tiesuunnitelmasta. Se on jo varsin yksityiskohtainen suunnitelma, jonka perusteella pystytään tekemään rakennussuunnitelma ja ryhtymään tien tekemiseen. Tiesuunnitelma on ainoa yleistielain mukainen suunnitelma, josta maanomistajat ja muut asianosaiset voivat tehdä lakiin perustuvat muistutukset ja jonka vahvistamispäätöksestä voidaan valittaa. Jo vähänkään suuremman tiehankkeen suunnittelu vie 2—3 vuotta ja suunnittelun aikana, ennen kuin päästään laatimaan varsinaista tiesuunnitelmaa, joudutaan varsin usein tekemään yleissuunnitelma muun muassa eri tielinjausvaihtoehtojen tutkimiseksi ja selvittämiseksi. Vakiintuneen käytännön mukaan tällainen yleissuunnitelma, vaikka se ei ole perustunut lakiin, on pidetty yleisesti nähtävänä muistutusten tekemistä varten ja siitä on hankittu viranomaisten lausunnot samalla tavalla kuin tiesuunnitelmastakin. Jo 1970-luvun alusta lähtien tielaitos on pyytänyt erityisesti suurten tiehankkeiden, kuten moottori- ja moottoriliikenneteiden, yleissuunnitelmista liikenneministeriön kannanoton, jolloin käytännössä on päätetty tielinjauksesta, josta lopullinen tiesuunnitelma laaditaan. Kun yleistielaissa ei ole säännöksiä yleissuunnitelmasta, eivät sitä koskevat ministeriön ja sen jälkeiset tielaitoksen päätökset ole perustuneet lakiin. Yleissuunnitelmia koskevat päätökset ovat olleet vain käytäntöön perustuvia suunnittelupäätöksiä eikä niistä esimerkiksi ole voinut valittaa. Yleissuunnitelman hyväksyminen ei ole myöskään tuonut tielaitokselle korvaus- eikä muitakaan velvollisuuksia, vaan ne ovat konkretisoituneet vasta yleissuunnitelman jälkeen laaditun tiesuunnitelman yhteydessä.

Tien yleissuunnitelmaa ja sen oikeusvaikutuksia koskevien säännösten puuttuminen laista on selvä epäkohta ja on aiheuttanut epäselvyyttä ja -varmuutta niiden maanomistajien ja muiden asianosaisten keskuudessa, jotka ovat olleet laadittujen yleissuunnitelmien vaikutusalueella. Yleissuunnitelmista

on kanneltu muun muassa eduskunnan oikeusasiamiehelle ja niitä koskevia liikenneministeriön ja tielaitoksen päätöksiä saatettu valittamalla korkeimman hallinto-oikeuden tutkittaviksi. Yleissuunnitelmista tehtyjä kanteluja ja valituksia ei ole voitu lain säännösten puuttuessa asianmukaisesti käsitellä eikä ratkaista.

Edellä esitetyn perusteella lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset yleisen tien yleissuunnitelmasta, sen sisällöstä ja oikeusvaikutuksista. Yleissuunnitelman hyväksymispäätöksestä voitaisiin valittaa erään rajoituksen. Yleissuunnitelma olisi ohjeena yksityiskohtaisen tiesuunnitelman laatimiselle. Myös tiesuunnitelman sisältöä ja valitusoikeutta sen hyväksymispäätöksestä koskevat säännökset ehdotetaan samalla tarkistettaviksi.

Tieoikeus tiealueeseen ja korvaukset

Kun oikeusministeriössä 1970-luvulla valmisteltiin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettua lakia (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, harkittiin yleistielain mukaisten korvausten ottamista lunastuslain piiriin. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan teiden tekemisen yhteydessä tie- ja liitännäisalueet on hankittu ja korvaukset määrätty yleistielain mukaisesti.

Yleistielain mukaan tiealueen ja tien liitännäisalueen rajat sekä korvaukset määrätään, ellei niistä ole sovittu, saman lain mukaisessa tietöimituksessa. Sen määrää pidettäväksi maanmittaustoimisto ja sen pitää maanmittausinsinööri kahden uskotun miehen avulla. Voimassa oleva tietöimitus- ja korvausmenettely on toiminut sekä korvausten saajien että tielaitoksen kannalta hyvin varsinkin, kun tielaitos on siirtynyt enenevässä määrin korvauksista sopimiseen ja erityisesti tien alle jäävien kiinteistöjen ja sora-alueiden osalta vapaaehtoiisiin kiinteistökauppoihin.

Siihen, että yleistielaissa on lunastuslaista erillään olevat omat säännökset tietöimituksista ja korvauksista, liittyy kuitenkin eräitä epäkohtia. Lähes kaikkea muuta yleisen tarpeen vaatimaa rakentamista kuten rautateiden, lentoasemien, valtakunnallisten sähkönsiirtolinjojen ja kaavojen toteuttamista varten tarvittavien alueiden tai erityisten oikeuksien

lunastamisesta ja korvauksista päätetään lunastuslain nojalla sen mukaisessa lunastustoimituksessa. Maanomistajan tai muun korvaukseen oikeutetun kannalta olisikin perusteltua ja tarkoituksenmukaista, että olipa kysymys rautatien, sähkönsiirtolinjan tai yleisen tien tekemisestä, lunastaminen ja korvausten määrääminen tapahtuu hänen kohdallaan aina saman lainsäädännön - lunastuslain - mukaan. Yhtenäiseen ja maanomistajien ja muiden korvausten saajien kannalta samanlaiseen lunastus- ja korvauskäytäntöön pääsemiseksi olisi myös maanmittauslaitoksen kannalta tärkeää, että yleisten teidenkin tekemisen yhteydessä lunastamisesta ja korvauksista päätettäisiin lunastuslain mukaisessa menettelyssä sen korvaussäännösten mukaisesti.

Tämän vuoksi ehdotukseen on otettu säännökset tietarkoituksiin tarvittavien alueiden käyttöoikeuden ja tiesuunnitelmassa osoitettujen erityisten oikeuksien lunastamisesta ja korvausten määräämisestä lunastuslain mukaisesti lukuun ottamatta eräitä teiden tekemiseen ja liikenteen aiheuttamiin haittoihin liittyviä sekä voimassa olevan yleistielain mukaisia erityiskorvauksia, joita koskevat säännökset ehdotuksen mukaan jäisivät edelleen yleistielakiin, koska vastaavia korvaussäännöksiä ei sisälly lunastuslakiin.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia.

2.2. Taloudelliset vaikutukset

Tiealueiden ja erityisten oikeuksien lunastamisen ja korvausten siirtyminen lunastuslain mukaan ratkaistaviksi merkitsisi sitä, että korvausten saajille maksettaisiin säännönmukaisesti lunastuslain 61 §:n mukaista ennakkokorvausta, joka on kolme neljäsosaa arvioidusta haltuunotettavalle omaisuudelle tulevan korvauksen määrästä. Lunastuslain mukainen ennakkokorvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa haltuunotokatselmuksen päättymisestä lukien. Yleistielain 37 §:n 2 momentin 4 kohdan ja 80 §:n 2 momentin mukaista ennakkokorvausta on taas voitu maksaa melko harvoissa tapauksissa, koska ennakkokorvauksen maksamiselle on säädetty suhteellisen tiukat edelly-

tykset. Ennakkokorvausten lisääntyminen siirryttäessä lunastuslain mukaiseen menettelyyn ja niiden lyhyt maksuaika aiheuttaisi näin korvauksille maksettavien korkomenojen vähentymistä. Karkeasti arvioiden tämä saattaisi vähentää tielaitoksen korvausmäärärahaa nykyiseen verrattuna vuositasolla noin 10 miljoonalla markalla.

Yleistielain voimassa olevan 67 §:n 2 momentin mukaan kunnilla on oikeus tien tekemisestä johtuvaan korvaukseen eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta vain, jos valtioneuvosto erityisestä syystä on niin määrännyt. Kuntien saattaminen ehdotetun 78 §:n muutoksen ja sen perustelujen mukaisesti kaikkien korvausten osalta suoraan lain nojalla korvausta saavien piiriin aiheuttaisi tielaitoksen korvausmäärärahaan lisästarpeen, jonka tarkka arvioiminen vuositasolla on mahdollonta, koska jokaisen yksittäisen tiehankkeen sisältämät korvaukset kunnalle ovat erilaisia ja eri suuruisia. Korvausmäärärahan vuotuisen lisätarve nykytilanteeseen verrattuna voidaan joka tapauksessa arvioida miljooniksi markkoiksi.

2.3. Ympäristövaikutukset

Lain mukaisten yleis- ja tiesuunnitelmien laatimisen kytkeminen entistä enemmän ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukaiseen menettelyyn ja rakennuslain (370/1958) mukaiseen kaavoitukseen ja muun muassa valitusoikeuden antaminen yleis- ja tiesuunnitelmista alueellisille ympäristökeskuksille saisi aikaan sen, että tiehankkeiden ympäristövaikutuksilla olisi entistä enemmän painoarvoa teiden suunnittelussa ja tiehankkeiden toteuttamisessa ja ne tulisivat tiehankkeiden yhteydessä myös entistä paremmin huomioon otetuiksi.

3. Asian valmistelu

3.1. Valmisteluelimet

Esitys on valmisteltu liikenneministeriön asettamassa työryhmässä (yleistielakityöryhmä), johon ovat liikenneministeriön lisäksi kuuluneet valtiovarain-, oikeus-, sisäasiain-, maa- ja metsätalous- ja ympäristöministeriön sekä Suomen Kuntaliiton, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton MTK:n ja tielaitoksen keskushallinnon edustajat. Esityksen

valmistelua varten Teknillisen korkeakoulun rakennus- ja maanmittaustekniikan osaston maanmittauslaitoksella on tekniikan ylioppilas Hannu Peltomaa tehnyt diplomityön "Lunastuslain mukaisen yleisten teiden lunastamisen vaikutukset verrattuna nykyiseen yleistielain mukaiseen lunastamiseen".

3.2. Lausunnot

Yleistielakityöryhmän laatimasta hallituksen esityksestä laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Suomen Kuntaliitolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:lta, tielaitoksen keskushallinnolta ja Maanomistajain Arviointikeskus Oy:ltä. Lausunnoissa esitettiin eräitä muutoksia ja tarkennuksia yleistielakityöryhmän ehdotuksiin. Erityisesti maa- ja metsätalousministeriön ja sen liitteenä olleessa maanmittauslaitoksen keskushallinnon lausunnossa esitettiin

muutoksia tiealueiden hankkimista ja korvauksia koskeviin säännösehdotuksiin. Lausunnoissa esitetyt muutosesitykset ja huomautukset on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä liikenneministeriössä valmisteltaessa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esityksessä on otettu huomioon hallitusmuodon 38 §:ään, valtioneuvostosta annettuun lakiin (78/1922) ja valtioneuvoston ohjesääntöön (1522/1995) vuonna 1995 tehdyt muutokset, jotka kaikki ovat tulleet voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 niin, että niissä säännöksissä, joissa säädettäisiin liikenneministeriön toimivallasta tehdä yleistielain mukaisia päätöksiä, päätöksentekijäksi on ministeriön sijasta kirjoitettu valtioneuvosto. Mainittujen lakien ja valtioneuvoston ohjesäännön mukaan nämä yleistielain mukaiset päätökset kuitenkin tehdään liikenneministeriössä eikä valtioneuvoston yleisistunnossa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Pykälän 1 momenttiin on tiehen kuuluvaksi rakenteeksi ja laitteeksi lisätty riista-aita. Tällaisia aitoja on liikenneturvallisuussyistä rakennettu teiden varsille niille kohdille, jotka tiedetään erityisesti hirvien tai peurojen säännöllisiksi tien ylityspaikoiksi. Nimenomaisen säännöksen puuttuessa riista-aitoja varten tarvittavia alueita ei ole voitu varata tiesuunnitelmissa tiehen kuuluvina alueina. Näiden useimmiten monien kilometrien pituisten aitojen rakentamiseen on jouduttu hankkimaan lupa ja sopimaan korvauksista jokaisen maanomistajan kanssa erikseen. Tällainen menettely on hankala ja aikaaviepä sekä aiheuttaa lisäkustannuksia tienpitäjälle. Ehdotuksen mukaan riista-aitoja varten tarvittavat alueet voitaisiin varata ja osoittaa tiehen kuuluvina tiesuunnitelmassa ja mahdolliset aidan rakentamisesta aiheutuvat korvaukset tulisivat päätettäväksi ja maksettaviksi samalla tavalla kuin muutkin tien tekemisestä aiheutuvat korvaukset.

Pykälän 2 momenttiin, sen 5 kohtaan, on teiden liitännäisalueisiin myös lisätty riista-aitoja varten tarvittavat alueet. Maastollisista syistä riista-aidat joudutaan usein rakentamaan niin kauaksi tiestä, ettei ole perusteltua varata niitä varten tarvittavia alueita sekä aidan ja tien ajoradan väliin jäävää aluetta kokonaisuudessaan varsinaiseksi tiealueeksi. Tällöin ehdotuksen mukaan tiesuunnitelmissa voitaisiin osoittaa alueet riista-aitoja varten tiehen pysyvästi kuuluvina erillisinä liitännäisalueina niin kuin muutkin tässä momentissa mainitut liitännäisalueet.

16 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että myös katu ja rakennuskaavat voidaan muuttaa yleiseksi tieksi samoin edellytyksin kuin yksityinen tie. Käytännössä on esiintynyt tarvetta ottaa erityisesti kaupunkien hoidossa olevia katuja tielaitoksen ylläpidettäväksi silloin kun katu palvelee valtakunnallista kauko- ja kauttakulkuliikennettä joko kaupungin sisääntulotai ohitustienä. Nimenomaisen säännöksen puuttuessa on muuttaminen jouduttu hoita-

maan laatimalla yleistielain mukainen tiesuunnitelma kadun päälle, jolloin katu on muuttunut yleiseksi tieksi tiesuunnitelman toteuttamisen yhteydessä. Menettely on keinoellinen, hankala ja aikaa sekä kustannuksia vievä. Tältä vältyttäisiin, kun kadun muuttaminen yleiseksi tieksi voitaisiin tehdä hallinnollisella päätöksellä. Rakennuskaavatie muuttaminen yleiseksi tieksi tapahtuisi samalla tavalla. Kun yleiseksi tieksi muuttuvien yksityisten teiden, katujen ja rakennuskaavateiden alueisiin tienpitäjällä ei olisi tieoikeutta eikä sitä hallinnollisella muuttamis- päätökselläkään voitaisi tienpitäjälle perustaa, ehdotetaan momenttiin otettavaksi säännös tienpitoa varten välttämättömän tieoikeuden syntymisestä tienpitäjälle siitä ajankohdasta lukien, kun ne muuttuvat yleiseksi tieksi.

Pykälän 2 momentiksi on siirretty nykyiseen 52 §:n 6 momenttiin sisältyvä vastaa- van sisältöinen säännös.

3 luvun otsikko. Kun lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset yleissuunnitelmasta, ei otsikossa voida puhua vain tiesuunnitelmasta. Tiesuunnitelma on tämän vuoksi korvattu sanalla tiensuunnittelu.

24 §. Pykälän 1 momentin sanamuotoa on tarkistettu 16 §:n muutoksen vuoksi. Liikenneministeriön tilalle on yleisperustelujen 4 kohdan mukaisesti muutettu valtioneuvosto.

Momentin sanamuotoa on tarkistettu lisäksi niin, että liitännäisalueen kokonaan lakkauttamisen sijasta voitaisiin päättää myös sen käyttötarkoituksen muuttamisesta yleistielain 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuksi tiealueeksi tai saman pykälän 2 momentin mukaisesti muuksi liitännäisalueeksi.

Momenttiin on lisätty myös säännös yleisen tien päätekohdasta päättävästä viranomaisesta yksityiskohtaisesti kaavoitetuilla alueilla. Nykyisin päätekohdan määrääminen perustuu vain yleisistä teistä annetun asetuksen (482/1957) 63 §:ään. Nimenomainen valtuutuslainsäätös säätää asiasta asetuksella on syytä ottaa lakiin. Mainitun asetuksen kohdan mukaan päätekohdasta päättää alueellinen ympäristökeskus. Tämä on momentissa otettu huomioon.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain säännöstä.

24 a §. Yleisperusteluissa on todettu, että voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä tien yleissuunnitelmasta. Pykälässä on yleissuunnitelman laatimista koskeva perussäännös. Yleissuunnitelma olisi pääsääntöisesti

tehtävä, elleivät tiehankkeen vaikutukset ole vähäiset tai tien vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu lainvoimaisessa yleis-, asema-, rakennus- tai rantakaavassa. Hankkeen vaikutukset voisivat olla vähäisiä esimerkiksi silloin, kun kysymys on tien parantamisesta entisellä paikallaan ilman, että tie siirtyy kokonaan uuteen paikkaan, eikä tien parantaminen aiheuta huomattavia muutoksia ympäristöön tai olemassa olevaan asutukseen, elinkeinojen harjoittamiseen tai muuhun alueiden käyttöön. Myös yksittäisten tien kohtien parantamishankkeet, kuten risteysten parantamiset, ali- ja ylikulkujen sekä kevyen liikenteen väylien rakentamiset, olisivat jo hankkeina niin pieniä, ettei niistä olisi aina yleissuunnitelmaa laadittava. Pykälässä mainituissa kaavoissa tien sijainti ja jopa tekniset ratkaisut ratkaistaan niin yksityiskohtaisesti, ettei erillisen yleissuunnitelman laatiminen kaavaan merkitystä tiestä ole useimmissa tapauksissa enää tarpeen, vaan tiestä voidaan lain 10 §:n 2 momenttia noudattaen kaavan perusteella tehdä suoraan tiesuunnitelma. Lisäksi maanomistajilla ja muilla asianosaisilla on mahdollisuus valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan rakennuslain mukaisesti jo kaavan laatimisen ja hyväksymisen yhteydessä kaavaan sisältyvän tien linjausvaihtoehtojen ja muiden kaavaan sisältyvien tieratkaisujen osalta. On myös huomattava, että mistä tahansa tiehankkeesta voidaan ja saadaan tarvittaessa laatia yleissuunnitelma, vaikka pykälän säännös ei sitä edellyttäisikään.

Pykälän mukaan yleissuunnitelma olisi aina laadittava moottori- ja moottoriliikennetien rakentamisesta tai niiden merkittävästä parantamisesta. Tällaisista suurista tiehankkeista on tehty yleissuunnitelmat tähänkin asti ilman lain säännöstäkin, joten säännös ei aiheuta muutosta vallitsevaan käytäntöön. Merkittävästä parantamisesta näiden teiden kohdalla olisi kysymys muun muassa silloin, kun moottoriliikennetielle rakennetaan toinen ajorata ja tie muuttuu moottoritieksi ja luonnollisesti silloin, kun moottori- tai moottoriliikennetietä parannetaan niin, että tie siirtyy kokonaan uuteen paikkaan. Moottori- ja moottoriliikennetien osalta pykälässä mainituissa kaavoissa tehdyt ratkaisut eivät vaivautaisi yleissuunnitelman tekemisestä, vaan se olisi aina tehtävä.

24 b §. Pykälässä on säännös yleissuunnitelman sisällöstä. Liikenteelliseen ja tekniseen perusratkaisuun kuuluu esimerkiksi se,

rakennetaanko tie moottori- tai moottoriliikennetieksi vai tavalliseksi kaksiajorataiseksi tieksi, eritasoliittymien sijainti sekä tien leveys ja korkeus. Tien sijainti on osoitettava yleissuunnitelmassa riittävällä tarkkuudella niin, että maanomistajat ja muut asianosaiset voivat sen perusteella arvioida hankkeesta heille aiheutuvat vaikutukset. Käytännössä maastosta riippuen yleissuunnitelmissa tien sijainti pystytään osoittamaan noin + - 50 metrin tarkkuudella tai ympäröivän maankäytön niin vaatiessa tarkemminkin. Yleissuunnitelmasta on käytävä ilmi kaikki tiestä aiheutuvat vaikutukset, kuten vaikutukset liikenteeseen, liikenneturvallisuuteen, ympäristöön, asutukseen, elinkeinojen harjoittamiseen, muuhun alueiden käyttöön ja niitä koskeviin suunnitelmiin sekä tarvittaessa muihin liikennemuotoihin.

24 c §. Pykälän 1 momentin mukaan yleissuunnitelma olisi ohjeena tiesuunnitelman tekemiselle samalla tavalla kuin yleispiirteiset kaavat, kuten seutu- ja yleiskaava, ovat ohjeena yksityiskohtaisten kaavojen laatimiselle. Lainvoimainen yleissuunnitelma, jota koskeva päätös on annettu tiedoksi, aiheuttaisi yleissuunnitelman mukaiselle tiealueelle uudisrakennuksen rakentamista koskevan rakentamisrajoituksen. Uudisrakennus on määritelty rakennuslaissa. Pykälässä mainittu tietaitoksen velvollisuus lunastaa alue tai, jos haitasta suoritettavasta korvauksesta ei sovitaisi, korvauskysymys ratkaistaisiin lain 77 §:n mukaisesti yleistietoimituksessa. Rakentamisrajoitusta koskeva säännös on soveltuvin osin samanlainen kuin rakennuslain 27 §:n 1 momenttiin ja 30 §:n 2 momenttiin sisältyvät seutu- ja yleiskaavan rakentamisrajoitussäännökset.

Pykälän 2 momentissa on säännös rakentamisrajoituksen voimassaoloajasta. Rakentamisrajoitus lakkaisi olemasta voimassa samanaikaisesti, kun yleissuunnitelma, johon rajoitus perustuu, raukeaa 28 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti.

25 §. Pykälän tiesuunnitelman laatimista koskeva 1 momentti on samansisältöinen kuin voimassa olevan pykälän 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa on lueteltu ne erityistapaukset, joita varten tiesuunnitelma voidaan laatia silloin, kun kysymyksessä ei ole varsinainen tien rakentaminen tai parantaminen.

25 a §. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain säätämisen yh-

teydessä yleistielakiin lisättiin uusi 25 a § mainitun lain mukaisen arviointiselostuksen liittämistä tiesuunnitelmaan. Pykälän 1 momentti on voimassa olevan pykälän mukainen paitsi, että siihen on otettu mukaan tiesuunnitelman lisäksi yleissuunnitelma. Kun tiesuunnittelun alkuvaiheessa on usein esillä monia linjaus- ja muita vaihtoehtoja, voitaisiin mainitun lain mukainen arviointimenettely siinä vaiheessa tehdä tarpeen mukaan esillä olevista vaihtoehtoista käytettäväksi ympäristön kannalta parasta vaihtoehtoa valittaessa. Lopullinen arviointiselostus laadittaisiin sitten näin valitusta vaihtoehdosta ja liitettäisiin siitä tehtyyn yleis- tai tiesuunnitelmaan.

Pykälän 2 momentin mukaan yleis- ja tiesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten 1 momentissa mainitun lain mukainen arviointimenettely on otettu huomioon. Suunnitelmasiirtoissa on selostettava, miten, missä kohdin ja millä tavalla ympäristövaikutusten arviointimenettely on vaikuttanut tiesuunnitelmassa esitettyihin ratkaisuihin.

Pykälän 3 momentin mukaan ei mainittua arviointimenettelyä sovellettaisi enää tiesuunnitelmaa laadittaessa, jos sitä on sovellettu jo samasta hankkeesta tehtyyn yleissuunnitelmaan ja tiesuunnitelma laaditaan yleissuunnitelman mukaisesti. Jos tiesuunnitelmaa laadittaessa joudutaan poikkeamaan yleissuunnitelmasta siten, että yleissuunnitelman yhteydessä tehtyä arviointimenettelyä kokonaan tai joltakin osin ei enää voida pitää riittävänä, on tältä osin tehtävä uusi arviointimenettely. Jos yleissuunnitelmaa ei lainkaan laadita, tehdään arviointimenettely tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä ja arviointiselostus liitetään tiesuunnitelmaan.

26 §. Pykälä koskee tiesuunnitelman sisältöä. Pykälän 1 ja 2 momentissa ovat samat säännökset kuin voimassa olevan 26 §:n 1—3 momentissa.

Pykälän 3 momenttiin, joka vastaa nykyistä 4 momenttia, on tien tekemisen ajaksi tarpeen mukaan tiesuunnitelmassa perustettaviin oikeuksiin lisätty majoitusaluetta varten tarvittavan alueen lisäksi oikeus alueen käyttämiseen varasto- tai muuna sellaisena alueena. Tällaiset tietyön kannalta välttämättömät alueet on voitava varata tietyön ajaksi tiesuunnitelmassa, jos suunnitelmaa laadittaessa ilmenee, ettei tarvittavia alueita ole saatavissa käyttöön maanomistajien kanssa niistä sopimalla. Muuten momenttia ei ehdoteta sisällöllisesti muutettavaksi.

Pykälän 4 momentissa on säännös yleiseen tiehen liittyviä yksityisiä teitä ja niiden liittymiä koskevien määräysten ja kieltojen antamisesta sekä uusien yksityisten kulkuyhteyksien määrittämisestä tiesuunnitelmassa. Voimassa olevan lain mukaan niistä laaditaan ja hyväksytään tiesuunnitelmasta erillinen 50 §:n mukainen liittymäsuunnitelma. Säännös koskisi, niin kuin nykyisinkin, yksityisiä teitä ja liittymiä momentissa mainittujen kaava-alueiden ulkopuolella. Kaava-alueilla niistä määrättäisiin asianomaisessa kaavassa. Momentti on samansisältöinen kuin voimassa olevat 50 §:n 1 ja 2 momentin yksityisiä teitä ja liittymiä koskevat säännökset lukuun ottamatta sitä, että se koskisi myös paikallisteiden tiesuunnitelmia. Mainittua nykyistä 50 §:n 1 momenttia voidaan soveltaa paikallisteihin vain erityisestä syystä. Kun useat paikallistiet ovat nykyisin liikennteellisesti verrattavissa maanteihin, ei enää ole perusteita asettaa paikallisteitä yksityisten teiden liittymien osalta eri asemaan kuin maanteitä. Kun pykälän mukaan yksityisistä teistä ja liittymistä määrättäisiin tiesuunnitelmassa, jonka yhteydessä ne olisivat myös nähtävillä ja niitä koskeviin päätöksiin voitaisiin hakea muutosta valittamalla tiesuunnitelmasta, käy erillistä yksityisten teiden liittymäsuunnitelmaa koskeva mainittu 50 § tarpeettomaksi ja se on laissa ehdotettu kumottavaksi.

Pykälän 5 momentti koskee tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi tarpeellisten las-kuojien tekemiseen tarvittavien oikeuksien ottamista tiesuunnitelmaan, jossa niistä määrättäisiin. Laskuojan tekemisestä säädetään voimassa olevan 30 §:n 3 momentissa, jonka mukaan niiden tekemisestä on voimassa mitä vesioikeuslainsäädännössä tässä kohden on voimassa. Vesioikeuslainsäädäntö tarkoittaa vesilakia (264/1961). Vesilain mukainen las-kuojien tekemistä koskeva menettely voi tapauksesta riippuen olla varsin aikaaviepä ja monimutkainenkin. Kun tarpeelliset las-kuojat on pakko tehdä tien tekemisen yhteydessä, on perusteltua ottaa ne ja niitä varten tarvittavat alueet osaksi tiesuunnitelmaa, jonka hyväksymisen yhteydessä päätetään itse tie- ja liitännäisalueistakin. Maanomistajien ja niiden, joiden ojiin ja puroihin vettä johdetaan, edut ja oikeudet turvattaisiin lain 76 §:ään ehdotetuilla säännöksillä.

Tarkoituksena on, että liitännäisalueista tai oikeudesta ottaa tietyltä alueelta tienpitoainetta rajoitettuun määrään olisi aina mää-

rättävä tiesuunnitelmassa 3 momentin mukaisesti. Erillisistä alueellisen ympäristökeskuksen liitännäisalueita ja tienpitoaineen otto-oikeutta koskevista 30 §:n 1 ja 2 momentin mukaisista päätöksistä luovuttaisiin. Kun 5 momentin mukaan mainitun pykälän las-kuojia koskeva 3 momenttikin käy tarpeettomaksi, ehdotetaan 30 § kumottavaksi.

26 a §. Pykälän 1 momentissa on perussäännös maanomistajien ja muiden asiaosaisten sekä niiden, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, kuulemisesta yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa. Kuulemisella tarkoitetaan tilaisuuden varaamista tielaitoksen toimesta edellä mainituille lausua joko kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta koko suunnittelun ajan aina tiesuunnittelun aloittamisesta suunnitelman valmistumiseen asti. Kuulemisen järjestämisestä säädetäisiin asetuksella. Tarkoituksena on, että sekä suunnittelun alkamisesta että kuulemistilaisuudesta tai muusta mielipiteen ilmoittamismahdollisuudesta suunnittelun aikana ilmoitettaisiin joko henkilökohtaisesti, kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsotulla tavalla. Kuulemistilaisuuksissa siihen mennessä kertynyt suunnitteluaineisto olisi myös nähtävillä.

Pykälän 2 momentissa säädetään yleis- ja tiesuunnitelman hyväksyvistä viranomaisista sekä kiinteistön omistajien ja muiden, joiden etua tai oikeutta suunnitelma voi koskea, kuulemisesta ja oikeudesta tehdä muistutuksia valmiista suunnitelmasta ennen sen hyväksymistä. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevaa 25 §:n 2 momenttia muuten paitsi suunnitelman vahvistaminen ehdotetaan korvattavaksi suunnitelman hyväksymisellä ja momentin säännös koskisi myös yleissuunnitelmaa. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi voimassa olevasta laista puuttuva säännös siitä, että mainitut suunnitelmat saa hyväksyä vasta sen jälkeen kun suunnitelman aiheuttama kaavan muutos on hyväksytty tai vahvistettu. Jos kaavan muutos on vähäinen, voitaisiin suunnitelmat hyväksyä ennen kaavan muutoksen hyväksymistä tai vahvistamista. Kaavan muutos voitaisiin katsoa vähäiseksi esimerkiksi silloin, kun kaavaviranomainen - ympäristöministeriö, maakunnallinen liitto, alueellinen ympäristökeskus tai kunta - katsoo yleis- tai tiesuunnitelmasta antamassaan lausunnossa, ettei tarvittava kaavan muutos ole esteenä suunnitelman hyväksymiselle. Säännös on tarpeen, koska käytännössä tietä suunnitel-

taessa joudutaan teknisistä syistä joissakin tapauksissa poikkeamaan ehkä jo useita vuosia aikaisemmin tietä varten kaavaan merkitystä tielinjasta tai tietä varten varatusta alueesta. Säännöksen puuttuminen nykyisestä laista on aiheuttanut epäselvyyttä siitä, voidaanko yleistieliain mukainen suunnitelma hyväksyä ennen kuin kaavan muutoksesta on päätetty silloinkaan, kun kaavaviranomaiset ovat puoltaneet yleis- tai tiesuunnitelmaa.

27 §. Pykälä vastaa voimassa olevaa 27 §:ää, paitsi että siihen ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että pienehköjen muutosten tekemisestä tiesuunnitelmaan säädetään asetuksella. Yleisistä teistä annetun asetuksen 19 §:ssä tällainen tietyön aikaisia pienehköjä muutoksia koskeva säännös jo on. Nyt perussäännös otettaisiin lakiin. Pienehköiksi muutoksiksi voitaisiin katsoa lähinnä tietyön aikana esille tulevat maaperä- tai muista selaisista syistä tietyön suorittamiseksi välttämättömät muutokset tiesuunnitelmaan.

27 a §. Jos hyväksytyyn yleis- tai tiesuunnitelmaan joudutaan tekemään olennaisia muutoksia esimerkiksi tien linjaukseen, olisi pykälän mukaan muutos- tai täydennyssuunnitelmasta voimassa mitä uudesta yleis- tai tiesuunnitelmasta on säädetty. Tämä ei luonnollisesti koskisi 27 §:ssä tarkoitettuja pienehköjä muutoksia.

28 §. Voimassa olevan pykälän mukaan tiesuunnitelman vahvistamispäätöksen voimassaoloaika on neljä vuotta ja määräaika voidaan pidentää erityisistä syistä kullakin kerralla enintään neljällä vuodella. Erityisesti työttömyysalueilla on laadittu varsin paljon suunnitelmia työllisyystöitä varten ja, kun työllisyysrahoitus tietoihin on sitten vuosittain vaihdellut, on tästä syystä suunnitelmien voimassaoloaikoja jouduttu jatkamaan useaan kertaan. Tästä on seurannut, että tietoita on aloitettu jopa 20 vuotta aikaisemmin vahvistettujen tiesuunnitelmien mukaan. Tänä aikana olosuhteet, samoin kuin maanomistajat ovat voineet vaihtua. Myös tien suunnitteluun ja tekemiseen vaikuttava muu lainsäädäntö, kuten esimerkiksi ympäristölainsäädäntö, on saattanut muuttua. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan sekä yleis- että tiesuunnitelman voimassaolon enimmäisajaksi kahdeksaa vuotta.

Pykälän 1 momentin mukaan tietä koskevan tiesuunnitelman tekeminen olisi aloitettava ennen kuin kahdeksan vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona hanketta koskeva yleissuunnitelma on hyväksytty.

Muussa tapauksessa yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaisi ja yleissuunnitelma olisi ainakin käsiteltävä uudelleen tai laadittava uusi yleissuunnitelma. Siitä, milloin tiesuunnitelman tekeminen olisi katsottava aloitetuksi, säädettäisiin asetuksella.

Koska yksityiskohtainen tiesuunnitelma korvaa samasta hankkeesta tehdyn yleissuunnitelman, raukeaisi pykälän 2 momentin mukaan yleissuunnitelman hyväksymispäätös myös silloin, kun sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja tiesuunnitelman hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen voimassaoloajaksi voimassa olevan lain mukaisesti neljää vuotta, ellei tietyötä sitä ennen ole aloitettu. Määräaika voitaisiin pidentää enintään neljällä vuodella eli hyväksytty tiesuunnitelma olisi voimassa enimmillään kahdeksan vuotta niin kuin yleissuunnitelmakin. Jos tietyötä ei ennen tätäkään määräaikaan olisi aloitettu, olisi myös tiesuunnitelma joko käsiteltävä uudelleen tai laadittava uusi tiesuunnitelma. Tietyö katsottaisiin alkaneeksi, kun suunnitelman mukaisiin tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu haltuun hankkeen vuoksi pidettävässä yleistietoimituksessa 62 §:n mukaisesti.

4 luvun otsikko. Luvun kaikki pykälät, lukuun ottamatta tien lakkaamista koskevia 33 ja 34 §:ää, ehdotetaan kumottaviksi. Tämän vuoksi otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan vain tieoikeuden lakkaamista.

29—32 §. Pykälät, jotka koskevat tieoikeutta, tien liitännäisalueen perustamista, laskuojien tekemistä ja omistusoikeuden lunastamista, ehdotetaan kumottaviksi, koska liitännäisalueita koskeva 26 §:n 3 momentti ja laskuojia koskeva 5 momentti sekä tieoikeutta ja sen lunastamista koskevat 16 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti ja 62 § korvaavat ne.

5 luvun otsikko ja 35, 35 a sekä 36—39 §. Lukuun sisältyvät tilusjärjestelyä, kaava-alueiden liikennealueiden lunastamista, yksityisten teiden järjestelyä ja tietoitumista koskevat pykälät ehdotetaan kumottaviksi, koska 9 lukuun ehdotetut 61—63, 65 ja 67 § korvaavat ne. Samalla otsikko kumotaan tarpeettomana.

6 luvun otsikko. Otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi kielellinen tarkistus.

43 §. Pykälän muutos johtuu 26 a §:n 2 momentin säännöksestä, jossa tiesuunnitel-

man vahvistaminen on ehdotettu korvattavaksi termillä tiesuunnitelman hyväksyminen.

8 luvun otsikko. Otsikossa ehdotetaan turvallisuutta-sana korvattavaksi liikenneturvallisuuksa-sanalla.

50 §. Yksityisten teiden liittymiä koskeva liittymäsuunnitelma, josta pykälässä säädetään, on 26 §:n 4 momentissa ehdotettu otettavaksi osaksi varsinaista tiesuunnitelmaa. Tämän vuoksi pykälä on tarpeeton ja ehdotetaan kumottavaksi. Tarkemmat perustelut ovat mainitun 26 §:n 4 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

51 §. Pykälän 1 momentin säännös yksityisen tien tai liittymän tekemistä varten tarvittavan alueen haltuunottamisesta sisältyy ehdotettuun 62 §:ään ja 2 momentin säännöstä yksityisiä teitä koskevasta tietoituksesta vastaava säännös ehdotettuun 63 §:n 3 momenttiin. Tämän vuoksi pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

52 §. Pykälän 1 momentin muutos johtuu lakiin ehdotetusta uudesta 26 §:n 4 momentista, johon momentissa viitataan kumottavaksi ehdotetun 50 §:n sijasta.

Pykälän 2 momentissa on vastaava viittaus 26 §:n 4 momenttiin. Momentissa lueteltuja liittymäluvan myöntämisen useita edellytyksiä ehdotetaan yksinkertaistettaviksi yleensä yhdeksi liikenneturvallisuuksa koskevaksi edellytykseksi. Liikenneturvallisuuksa haetun liittymäluvan yhteydessä harkittaessa huomiota on muiden seikkojen ohella luonnollisesti edelleen kiinnitettävä muun muassa liittymätiheyden kyseisellä tien kohdalla ja haetusta liittymästä olevaan vapaaseen näkemään. Edellä 26 §:n 4 momentissa mainitulla perusteella momentissa tarkoitettu lupa tarvittaisiin myös paikallistiehen tehtävään liittymään. Nykyisin paikallistiehen on voitu soveltaa tämän momentin lupasäännöksiä vain liikenneministeriön antaman päätöksen nojalla.

Pykälän 3—6 momentti vastaavat voimassa olevaan lakiin sisältyviä säännöksiä.

52 a §. Pykälään ehdotettua säännöstä vastaava säännös sisältyy kumottavaksi ehdotetun 50 §:n 4 momenttiin. Säännös on tarpeen säilyttää erityisesti sen vuoksi, että yleistä tietä tehtäessä joudutaan esimerkiksi tietä siirrettäessä tai korotettaessa usein katkaisemaan siihen liittyviä yksityisiä teitä jo tietyön aikana. Lopullisesti uudet yksityiset kulkuyhteydet voidaan 26 §:n 4 momentin mukaisesti järjestää ja järjestetään vasta itse

tietyön valmistuttua.

9 luvun otsikko. Lukuun sisältyvät kaikki nykyiset pykälät on ehdotettu muutettaviksi tai kumottaviksi. Otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan näitä muutettuja uusia pykäläiä.

61 §. *Alueiden lunastaminen ja tieoikeus.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että tiesuunnitelmassa osoitetut tie- ja liittämäisalueet hankittaisiin ja erityiset oikeudet, kuten tienpitoaineen otto-oikeus rajoitettuun määrään tai oikeus yksityisen tien käyttöön, perustettaisiin lunastuslain mukaan. Ehdotetun säännös merkitsee myös sitä, että tienpitäjän maksettavat korvaukset määrättäisiin pääsääntöisesti lunastuslain mukaan. Kun lunastuslain korvaussäännökset eivät sellaisenaan kata kaikkia voimassa olevia yleislielain korvaussäännöksiä, ehdotetaan tässä laissa jäljempänä säädettäväksi eräitä poikkeuksia ja lisäyksiä lunastuslain korvaussäännöksiin niin, että asianosaisten oikeus korvauksiin yleisiä teitä tehtäessä säilyy nykyisellään.

Tietarkoituksiin tarvittaviin alueisiin perustettaisiin pykälän 1 momentin mukaan pysyvä lunastuslain mukainen, muut oikeudet poissulkeva käyttöoikeus, jota kutsuttaisiin tieoikeudeksi. Olemassa oleva tieverkko on valtaosin tielaitoksen hallinnassa vastaavalla, voimassa olevaan yleislielakiin perustuvalla tieoikeudella. Vaikka tietarkoituksiin tarvittavat alueet eivät siirrykään omistusoikeudella tienpitäjälle, määrättäisiin maanomistajalle häneltä tieoikeudella otetuista alueista lunastuslain mukainen täysi kohteenkorvaus samalla tavalla kuin omistusoikeudella lunastettaessa. Tieoikeuden saamiseen tienpitäjälle yleisten teiden tietarkoituksiin tarvittaviin alueisiin on katsottava olevan sellainen yleinen tarve, jota tarkoitetaan hallitusmuodon 12 §:n 2 momentissa.

Lunastuslain 5 §:n 2 momentin mukaan erillistä lunastuslupaa ei tarvita, jos tietyn suunnitelman vahvistaminen tai muu sellainen päätös oikeuttaa tarpeellisen lunastuksen toimeenpanoon. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että hyväksytyt ja lainvoimainen tai valituksesta huolimatta täytäntönpantavissa oleva tiesuunnitelma olisi tällainen lunastuslaissa tarkoitettu suunnitelma. Vastava säännös on voimassa olevan lain kumottavaksi ehdotetussa 32 §:n 1 momentissa. Osa tiehankkeista on laajuudeltaan niin vähäisiä tien parantamisia, että niiden toteuttaminen ei 25 §:n mukaisesti edellytä tiesuun-

nitelman laatimista, jos maanomistaja tai omistajaan verrattava haltija on antanut kirjallisen suostumuksen lisämaan ottamiseen. Jotta tällaisten vähäisten hankkeiden osalta, joihin maanomistaja on suostunut, ei tarvittaisi suostumuksen lisäksi vielä erillistä lunastuslupaa, ehdotetaan suostumukset rinnastettaviksi edellä mainittuun tiesuunnitelmaan lunastuksen toimeenpanon suhteen.

Tiesuunnitelmassa tienpitäjälle osoitetut erityiset oikeudet perustettaisiin ja korvaukset määrättäisiin pykälän 2 momentin mukaan lunastustoimituksessa. Toimitusta kutsuttaisiin yleistietoimitukseksi. Selvytyden vuoksi on mainittu, että yleistietoimituksen kustannuksista vastaa tienpitäjä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta suorittaa yleistietoimitus ilman uskottuja miehiä. Tämä olisi mahdollista silloin kun toimituksessa on kysymys vain maanmittausteknisistä seikoista eikä toimituksessa käsitellä korvauksia. Tällaisia toimituksia olisivat esimerkiksi useimmat 63 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut yleistietoimitukset. Kuitenkin, jos jokin asianosaisista sitä vaatii, yleistietoimituksen suorittaisi aina toimitusinsinöörin ja uskottujen miesten muodostama lunastustoimikunta.

62 §. *Haltuunotto.* Pykälässä säädettäisiin tietarkoituksiin tarvittavien alueiden haltuunotosta. Alueet siirtyisivät tienpitäjälle ja tienpitäjälle syntyisi niihin tieoikeus yleistietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunoton jälkeen saataisiin alueita käyttää tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin eli tietyö voitaisiin lunastuslain säännöksistä poiketen aloittaa heti odottamatta korvausten määräämistä ja niiden maksamista korvauksensaajille. Tämä on perusteltua, koska vuosittain on käynnissä satoja tien rakentamis- ja parantamishankkeita ja koska korvausten saajien asema on joka tapauksessa turvattu valtion ollessa korvausten maksajana. Muuten kaikki tiehankkeet joutuisivat ensin odottamaan korvausten määräämistä yleistietoimituksessa ja sen jälkeen niiden maksamista ennen kuin tietyötä päästäisiin aloittamaan. Ennakkokorvaukset luonnollisesti määrättäisiin yleistietoimituksessa haltuunoton jälkeen ja niiden samoin kuin lopullisten korvaustenkin maksamisesta varsin lyhyessä määrääjassa on lisäksi säädetty 74 §:ssä, jossa korvaustensaajien oikeusasema on vielä turvattu säätämällä tienpitäjälle koron ja viivästyskoron maksamiselvöllisyys mahdollisen maksuviivästyksen

varalta.

Tiesuunnitelmassa osoitettujen liittymien ja niille johtavien yksityisten teiden alueet eivät pykälän mukaan tulisi pysyvästi tienpitäjän haltuun, vaan hallinta siirtyisi takaisin kiinteistöjen omistajille, kun tienpitäjä on tehnyt liittymän tai yksityisen tien. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 51 §:n 1 momentissa.

63 §. *Yleistietoimituksen pitäminen erinäisissä tapauksissa.* Kiinteistöjärjestelmän oikeellisuuden ja selkeyden kannalta on tarpeen, että yksityisen tien, kadun tai rakennuskaavatie tultua otetuksi yleiseksi tieksi pidetään yleistietoimitus tiealueen rajojen käymiseksi ja tarpeellisten merkintöjen tekemiseksi kiinteistörekisteriin. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Kun osa olemassa olevista yleisistä teistämme on sellaisia, joiden rajoja ei ole koskaan määrätty, on välttämätöntä, että tie- tai poikkeuksellisesti myös liittännäisalueen rajat voidaan määrittää muissakin tapauksissa kuin tien rakentamisen tai parantamisen ollessa kyseessä. Tällaisia tapauksia varten olisi sekä tienpitäjällä että maanomistajalla oman kiinteistönsä kohdalla oltava mahdollisuus saada vireille yleistietoimitus. Tätä koskeva säännös sisältyy pykälän 2 momenttiin. Edellä 61 §:n 2 momentissa mainitun periaatteen mukaan tienpitäjä vastaisi tällöinkin yleistietoimituksen kustannuksista, vaikka maanomistaja olisi sen pannut vireille. Jos maanomistaja on tien tai liittännäisalueen leventymisen johdosta menettänyt alueita tai siitä on aiheutunut muita menetyksiä, voitaisiin korvauskysymyksetkin käsitellä tämän momentin mukaisessa yleistietoimituksessa, missä myös perustettaisiin tieoikeus sellaisille alueille, joilla sitä ei ole aikaisemmin ollut.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että yleistietoimitus voitaisiin tarvittaessa pitää myös niissä tapauksissa, jolloin tien tekeminen tai liittännäisalueen perustaminen tai pelkästään yksityisten teiden liittymien uudelleenjärjestely aiheuttaa yksityisten teiden järjestelyjä ja rakentamista. Momentin mukaisessa yksityisiä teitä koskevassa yleistietoimituksessa käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin tarvittaessa myös yksityisistä teistä annetun lain mukaiseen tietoimitukseen muutoin kuuluvat asiat, kuten tiekunnan perustaminen ja tieosakkaiden tieyksiköistä päättäminen. Säännös vastaa voimassa olevan kumottavaksi ehdotetun 51 §:n 2 momenttia.

64 §. *Kohteen vahvistaminen.* Lunastuslain 15 §:n 1 kohdan mukaan on lunastustoimituksessa vahvistettava lunastuksen kohde. Se osoitetaan lunastusluvassa, mutta voidaan mainitun lain 10 §:n mukaan jättää vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi säännöksessä tarkemmin mainittujen hankkeiden osalta. Tiesuunnitelma, joka 61 §:n 1 momentin mukaan vastaa lunastuslupaa, on niin tarkka, että koko lunastuksen kohde voidaan vahvistaa lunastuslupaa vastaavan tiesuunnitelman perusteella yleistietoimituksessa eikä siitä tarvitse toimituksessa enää muuten määrätä. Kuitenkin tietyön aikana saattaa syntyä tilanteita, jolloin tiesuunnitelman mukaisesta tialueesta joudutaan poikkeamaan maapohja- tai muista sellaisista tekijöistä johtuen. Tällaisissa tapauksissa tienpitöviranomaisen tehtävänä olisi tie- tai liitännäisalueen rajojen osoittaminen yleistietoimituksessa vahvistettavaksi.

65 §. *Tilusjärjestely.* Pykälä vastaa sisälöltään voimassa olevan lain 35 §:n 1—3 momenttia sekä 39 §:n tilusjärjestelyä koskevia säännöksiä. Pykälän 1 momenttiin sisältyvät säännökset perusteista, joiden nojalla tilusjärjestely voidaan suorittaa ilman asianosaisten suostumusta. Ne vastaavat voimassa olevia säännöksiä.

Pykälän 2 momentista, joka koskee asianosaisten suostumuksella suoritettavaa tilusjärjestelyä, on poistettu nykyinen maininta manttaaleista, koska uuden kiinteistönmuodostamislainsäädännön mukaan tiloilla ei enää ole osalukua eikä manttaalia.

Kun liitännäisalue ei lakkaa samalla tavalla kuin tie voi lakata voimassa olevan lain 33 §:n mukaisesti, vaan liitännäisalue vaatii aina erillisen lakkauttamispäätöksen, on pykälän 3 momentin sanamuoto tarkistettu tätä vastaavaksi.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan lain 39 §:n säännöksiä.

66 §. *Lunastuksen laajentaminen.* Voimassa olevassa laissa on asiasta säädetty huomattavaksi ehdotetun 35 §:n 4 momentissa. Nykyisen säännöksen pääperiaatteisiin ehdotetaan joitain muutoksia. Jos edellä 65 §:ssä mainitulla tilusjärjestelyllä ei voida kiinteistölle aiheutuvaa huomattavaa haittaa poistaa tai olennaisesti vähentää, olisi omistajalla haitankorvauksen sijasta oikeus vaatia tienpitäjää lunastamaan kiinteistö tai sen osa. Lunastusvaatimuksen kynnystä ehdotetaan alennettavaksi nykyisestä erittäin huomattavasta haitasta huomattavaan haittaan. Joka tapauk-

ssa lunastusvaatimuksen esittäminen olisi aina toissijaista tilusjärjestelyihin nähden. Siitä, lunastetaanko kiinteistö tai sen osa, päättäisi aina lunastustoimikunta.

Voimassa olevan lain mukaan vain maanomistaja voi vaatia lunastuksen laajentamista. Kohtuuttomien haitankorvausten välttämiseksi ja tilusjärjestelmän selkeyden kannalta on perusteltua antaa myös tienpitäjälle oikeus eräissä tapauksissa vaatia lunastuksen laajentamista. Tienpitäjä voisi esittää lunastusvaatimuksen, jos esimerkiksi tienpitäjälle kuuluvan tieyhteyden rakentamiskustannukset kyseiselle pirstoutuneelle alueelle tai tällaisesta pirstoutumisesta aiheutuva haitankorvaus olisivat merkittävässä epäsuhteessa pirstoutuneen tiluslohkon arvoon verrattuna. Päätösvalta tässäkin asiassa olisi lunastustoimikunnalla.

Pykälän 2 momentissa säädetään lunastuksen laajentamisen aiheuttamasta lunastusyksikön muodostamisesta. Yhdenmukaisesti voimassa olevan lain kanssa tällaisissa tapauksissa muodostettaisiin lunastuslain 49 a §:n mukainen lunastusyksikkö sekä kiinteistöä tietarkoituksiin tiesuunnitelman perusteella otetusta alueesta että 1 momentin mukaan lunastettavasta kiinteöstä tai sen osasta. Nykyisessä laissa oleva viittaus kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain 56 §:ään ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi.

67 §. *Lunastuksen laajentaminen kaavalueella.* Pykälän 1 ja 2 momentti koskevat asemakaavan liikennealueeksi tai rakennuskaavassa liikenneväyläalueeksi kaavoitetun alueen lunastamista yleistietoimituksessa. Momentit vastaavat voimassa olevaa 35 a §:ää.

Pykälän 3 momentissa on uusi säännös yleisen tien tekemisen asemakaava-alueella aiheuttamasta tonttijaon muutoksesta ja sen vaatimasta tontinmittauksesta. Momentissa tarkoitettua tonttijaosta vastaa sitä koskevien säännösten mukaisesti asianomainen kunta. Tonttijaon jälkeen tontinmittauksen hakeminen kuuluu tontinomistajalle. Kun maanomistajalle kuuluva tontinmittaus aiheutuu tällaisissa tapauksissa kokonaan yleisen tien tekemisestä, ei ole perusteltua eikä kohtuullista, että siitä aiheutuvat kustannukset jäisivät tontinomistajan suoritettavaksi. Tämän vuoksi momentissa esitetään, että tontinmittauskustannukset tällaisissa tapauksissa maksaisi tienpitäjä.

68 §. *Asianosaiset ja korvaukset erinäisissä*

tapauksissa. Lunastuslain mukaan lunastustoimituksen asianosaisia ovat ne, joilta lunastetaan omaisuutta. Lunastuslain 38 §:ssä mainittu työntekijä, naapuri taikka muu henkilö, joilta ei lunasteta omaisuutta, ei ole toimituksen asianosainen. Tällaiset henkilöt eivät mainitun lain mukaan näin ollen voi käyttää asianosaisille kuuluvia oikeussuojakeinoja. Mainittu lunastuslain kohta sisältää myös korvauskynnyksen edellyttäen korvattavuuden syntyvän vain, jos lunastuksen vuoksi aiheutuu merkittävää haittaa tai vahinkoa.

Kun tarkoituksena on, ettei nykyistä korvausmenettelyä tällä lailla vaikeuteta eikä korvauksen saamisen edellytyksiä huononnetta, on tarpeen pysyttää oikeuskäytännössä vakiintunut voimassa olevan yleistielain mukainen laaja asianosaisuus. Toisaalta korvaukseen oikeutettujen piiri ei ehdotetun pykälän mukaan laajene nykyisestäään. Pykälän 1 momentin mukaan yleistietoimituksen asianosaisia ovat kaikki ne, joihin tiehankkeen haitalliset seuraamukset ulottuisivat riippumatta siitä, lunastetaanko heiltä alueita tietarkoituksiin vai ei. Korvausoikeuden on kuitenkin aina oltava kiinteistösidonnainen. Sen mukaan asianosaisia ja korvaukseen oikeutettuja olisivat ne kiinteän omaisuuden omistajat ja käyttöoikeuden haltijat, joiden voidaan katsoa kärsivän taloudellisesti arvioitavissa olevaa haittaa tai vahinkoa tiehankkeesta. Sen sijaan korvattavaa ei olisi esimerkiksi jokamiehenoikeuteen perustuvien virkistysarvojen menetys taikka liiketulon menetys yleisen tien lakkaamisen tai uuden tieyhteyden rakentamisen johdosta.

Esityksen mukaan ei haitan tai vahingon tarvitse olla lunastuslaissa tarkoitettussa mielessä merkittävää, vaan minkä tahansa suuruisen haitan tai vahingon korvaamiseen on mahdollisuus, kunhan se vain on objektiivisesti todettavissa. Pääsääntöisesti korvaukset määrättäisiin yleistietoimituksessa viran puolesta. Koska korvaukset niiden kiinteistöjen osalta, joista ei luovuteta alueita tietarkoituksiin, voidaan parhaiten selvittää korvausta vaativan aloitteesta, tulee tällaista korvausta kuitenkin erikseen yleistietoimituksessa vaatia. Ympäristövahingoista on lisäksi voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa on säädetty.

Lunastuslaista puuttuvat selkeät säännökset siitä, onko maanomistajalle tai muulle lunastushankkeesta aiheutuva omaisuuden siirtokustannus korvattava. Tiehankkeissa on var-

sin tavallista, että maanomistaja poistaa tai siirtää tie- tai liitännäisalueeksi tulevalta alueelta itse omaisuuttaan, kuten puustoa taikka rakennuksia, rakenteita tai laitteita. Poistettava omaisuus voi myös kuulua muulle kuin maanomistajalle. Tällaisia ovat erilaiset puhelin- ja sähköjohdot sekä vesi- ja viemärijohdot. Tämän vuoksi 2 momentissa ehdotetaan selvyuden vuoksi, että voimassa olevan lain mukaisesti tällaisesta omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä aiheutuva vahingon tai haitan lisäksi korvattaisiin myös poistamis- tai siirtokustannukset.

69 §. *Korvaussopimus.* Lunastuslain 40 §:n 1 momentin mukaan asianosaiset voivat sopia korvauksista. Tiehankkeissa on tavallista ja siihen jopa pyritään, että korvauksista sovitaan tienpitäjän ja maanomistajan tai muun asianosaisen kesken. Asianosaisista, joiden kanssa korvaussopimus voi tulla kysymykseen, on säädetty 68 §:ssä. Koska korvaussopimuksia tehdään tiehankkeissa varsin paljon ja kun niissä toisena sopimuspuolena eli korvausten maksajana on valtio, ehdotetaan pykälän 1 momentissa toimitusmenettelyn joustavuuden lisäämiseksi, että tienpitäjän ja asianosaisten korvaussopimuksia ei vahvistettaisi yleistietoimituksessa lunastuslain 40 §:n 2 momentin mukaisesti.

Kun korvaussopimuksia ei edellä esitetyllä tavalla alistettaisi lunastustoimikunnan vahvistettaviksi, ei sopimuskorvauksiin sovellettaisi muitakaan lunastuslain säännöksiä, kuten tallettamista tai maksuaikaa koskevia määräyksiä, vaan kaikki korvausveloitteet määräytyisivät sopimuksen mukaan. Sopimusveloitteita täyttäänsään on tienpitäjä vastuussa siitä, ettei kolmannen henkilön, kuten kiinnitysvelkojan oikeutta loukata.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, joka antaisi pysyvyyden tienpitäjän tekemille sopimuksille. Ne sitoisivat kiinteistön uutta omistajaa tai muuta oikeuden haltijaa suoraan lain perusteella. Säännös vastaa voimassa olevaa lakia.

Lunastuksen kohteena oleva alue saattaa usein olla siirtynyt vapaaehtoisella kaupalla tienpitäjän omistukseen ennen yleistietoimituksen aloittamista. Lunastuslain 73 §:n 2 momentin mukaisesti lunastus raukeaisi tällaisen tienpitäjän omistaman alueen osalta eikä alueesta tealueeksi tarvittava alue tulisi merkityksi tealueena kiinteistörekisteriin. Kiinteistörekisterin selvyuden ja oikeellisuuden vuoksi on kuitenkin perusteltua, että myös tienpitäjän omistaman alueen osalta

tialueeksi menevä alue erotetaan yleistietoi-
mituksessa ja merkitään kiinteistörekisteriin
samalla tavalla kuin muutkin saman tien
osat. Pykälän 3 momenttiin on otettu tätä
koskeva säännös, joka samalla merkitsi
sitä, että lunastus ei raukeaisi tienpitäjän
omistaman alueen osalta lunastuslain 73 §:n
2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

70 §. *Korvaus tiealueen ulkopuolisten
alueiden käytön rajoittamisesta.* Voimassa
olevan lain 40 §:n mukaan tienpitäjällä on
oikeus tietyissä tapauksissa poistaa yleisen
tien vieri- ja näkemäalueelta luonnonvaraista
kasvillisuutta tai luonnonesteitä. Jos tästä
poistamisesta tai mainitun 40 §:n mukaisesta
omistusoikeuden rajoituksesta muuten aiheu-
tuu taloudellista menetystä maanomistajalle,
on tämä oikeutettu saamaan voimassa olevan
lain 64 §:n mukaan korvauksen tienpitäjältä.
Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi
vastaava korvaussäännös.

Voimassa olevan lain 41 §:n 1—3 momen-
tin mukaan rakennusten pitäminen yleisen
tien vieri-, suoja- ja näkemäalueella on kiel-
letty. Lisäksi näillä alueilla on kielletty pitä-
mästä sellaista varastoa, aitaa tai muuta lai-
tetta, josta tai jonka käytöstä aiheutuu vaaraa
liikenteelle tai josta on haittaa tienpidolle.
Tällainen suoraan lakiin perustuva kieltö ei
sellaisenaan aiheuta korvausvelvollisuutta
tienpitäjälle, vaan edellytyksenä voimassa
olevan lain 65 §:n mukaan on, että kieltö
aiheuttaa maanomistajalle erittäin huomatta-
vaa haittaa. Korvausvelvollisuuden synty-
mistä voidaankin pitää aivan poikkeuksel-
lisena ja vain niitä tapauksia koskevana, jol-
loin kiinteistön omistajan suunnittelema rak-
entaminen ei maastollisista, kiinteistön rajo-
ista johtuvista tai muista sellaisista syistä
olisi mahdollista muualla kuin mainituilla
alueilla. Voimassa olevaan lakiin verrattuna
ehdotetaan korvauskynnystä kuitenkin alen-
nettavaksi erittäin huomattavasta haitasta
huomattavaan haittaan, joten korvattavuuden
edellytykset tulisivat tässä suhteessa lie-
venemään.

Sekä 1 että 2 momentin tapauksissa on
korvausvelvollisuuden edellytyksenä, että
rajoitukset ovat syntyneet uuden yleisen tien
rakentamisen tai parantamisen johdosta tai
siksi, että yksityinen tie, katu tai kaavatie on
otettu yleiseksi tieksi eikä mainitunlaisia
rajoituksia ole niiden yhteydessä ollut jo
ennestään.

71 §. *Korvaus omaisuuden poistamisesta
erityistapauksissa.* Voimassa olevan 42 §:n 1

momentissa on lueteltu sellainen omaisuus,
jota mainitut vieri-, suoja- ja näkemäaluerai-
joitukset eivät koske. Kuitenkin tuon pykä-
län 2 momentissa on tehty mahdolliseksi
sellaisenkin omaisuuden siirtäminen tai pois-
taminen, jos siitä aiheutuu vaaraa tai haittaa.
Samanlainen siirtämis- tai poistamismahdol-
lisuus on voimassa olevan lain 115 §:n mu-
kaan sellaisen rakennuksen osalta, joka ky-
seisen lain voimaan tullessa sijaitsi tie- ja
liitännäisalueella. Jos tällaisen omaisuuden
siirtämisestä ja poistamisesta aiheutuu sen
omistajalle vahinkoa tai kustannusta, olisi se
tienpitäjän korvattava.

Tien vieri-, suoja- ja näkemäalueita koske-
van rakennusten ja rakenteiden pitämiskiel-
lon estämättä voidaan siitä myöntää poik-
keuksia alueellisen ympäristökeskuksen tai
tiepiirin päätöksellä. Jos kuitenkin liikenteen
turvallisuus välttämättä sitä myöhemmin
vaatii, voidaan tällaisen poikkeusluvankin
saanut omaisuus vaatia siirrettäväksi tai
poistettavaksi. Tavallista on, että poikkeuslu-
paan liitetään ehto, että mahdollinen siirto
tai poistaminen tapahtuu omistajan kustan-
nuksella. Tällainen ehto sitoo poikkeusluvan
saajaa ja korvaus voisikin tulla tienpitäjän
maksettavaksi vain niissä poikkeustapauk-
sissa, jolloin tällaista ehtoa ei poikkeusluvassa
ole.

72 §. *Korvaus liittymäkiellosta.* Tiesuun-
nitelmassa voidaan poistaa tai siirtää yksi-
tyisten teiden liittymiä ja järjestellä kulkuyh-
teydet uudelleen uusien liittymien kautta.
Tällaisesta toimenpiteestä saattaa aiheutua
kiinteistön käytölle korvattavaa haittaa pi-
dentyneiden tai muutoin vaikeutuneiden kul-
kuyhteyksien ja lisääntyneen kunnossapidon
johdosta. Kuitenkin kiinteistön omistajalle
on perusteltua ja tarkoituksenmukaista jättää
tietty omavastuu niin että korvaus haitasta
tulisi kysymyksen vain, milloin haitan voi-
daan katsoa olevan huomattavan. Säännös
vastaa voimassa olevaa lakia.

73 §. *Korvaus tutkimustyön ja eräiden
muiden toimenpiteiden aiheuttamasta vahin-
gosta.* Pykälässä, joka vastaa voimassa ole-
vaa 69 §:ää, säädetään eräiden tienpitäjän
toimenpiteiden aiheuttamien vahinkojen kor-
vaamisesta. Tällaisia toimenpiteitä ovat en-
siksikin tiensuunnittelun aikaiset tutkimusva-
hingot. Vahinkoa saattaa aiheutua maastossa
liikkumisen ja tutkimustoimenpiteiden vuoksi
kasvillisuudelle tai muulle omaisuudelle.
Tienpitäjä on velvollinen korvaamaan ai-
heuttamansa vahingot.

Tietyön tai poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden vuoksi on tienpitäjällä oikeus järjestää tilapäinen kulkutie. Kun tällaisen tien tekeminen ja käyttäminen saattaa aiheuttaa vahinkoa, on se korvattava. Samoin jos lumiaidan pitämisestä tai lumen poistamisesta tiealueelta aiheutuu vahinkoa, on sekin tienpitäjän korvattava.

74 §. *Korvausten maksaminen.* Yhdenmukaisesti lunastuslain mukaan tulee yleistietoituksessa määrätty korvaukset maksaa kolmen kuukauden kuluessa. Kun tie- ja liitännäisalueet edellä 62 §:n 1 momentin mukaan otetaan tienpitäjän haltuun yleistietoituksessa pidettävän haltuunotokatselmuksen yhteydessä, jolloin myös tietyö katsotaan alkaneeksi, ei käynnissä olevaan tietyöhön liittyvä lunastus saa raueta, vaikka korvauksia ei jostain erityisestä syystä ennätetäisikään maksaa kolmessa kuukaudessa. Tällainen maksun myöhästyminen aiheuttaisi kuitenkin tienpitäjälle velvoitteen viivästyskoron maksamiseen, mikä kompensoisi korvaussensaajalle aiheutuvan viivästyksen. Kolmen kuukauden maksuajan kuluttua umpeen olisi maksamattomalle pääomalle tulevan kuuden prosentin koron lisäksi suoritettava viivästyskorkoa sen mukaan kuin korkolaissa on tarkemmin säädetty. Sopimuksenvaraisten korvausten maksuaika ja mahdollinen korko määräytyvät sopimuksen mukaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään maksamattoman korvausosuuden koron alkamisajankohdasta. Koska tiehankkeissa haltuunotto tapahtuisi ennen korvausten maksamista, on koron alkamisajankohta määrättävä haltuunotosta lukien, mikä kompensoisi poikkeamisen lunastuslain käteisperiaatteesta. Niissä tapauksissa, jolloin korvauksia määrätään erillisissä tiehankkeista riippumattomissa korvaustoimituksissa, olisi maksettavaksi määrätyle korvaukselle tuleva korko laskettava alkavaksi korvausvaatimuksen esittämisestä lukien. Kaikissa tapauksissa korkokanta olisi kuusi prosenttia.

75 §. *Korvauksen tallettaminen ja maksaminen erinäisissä tapauksissa.* Jos tienpitäjä pitää yleistietoituksessa määrättyjä korvauksia liian korkeina ja hakee tältä osin toimituspäätökseen muutosta, ei riidanalaista korvausosuutta maksettaisi korvaussensaajalle ennen kuin korvausriita on ratkaistu. Kuitenkin korvaussensaajalla olisi oikeus saada vakuutta vastaan tienpitäjältä riidanalainen osuus korvauksista valitusajan kuluttua um-

peen. Vakuuden tulee kattaa lopullisen lainvoimaisen korvauksen yli menevä osuus ja sille maksuhetkestä laskettava kuuden prosentin korko. Vakuuden tulee olla turvallinen, kuten rahalaitoksen antama omavelkainen takaus tai muu siihen verrattava vakuus. Tällaisissa valitustapauksissa ei riidanalaista osaa myöskään talleteta. Riidaton osuus toimitusmiesten päätöksestä luonnollisesti maksetaan korvaussensaajalle viran puolesta.

76 §. *Laskuoja.* Nykyisen lain mukaan tie- tai liitännäisalueen ulkopuolisten laskuojien tekemisestä on voimassa, mitä vesilaissa on säädetty. Tiesuunnitelmassa osoitetaan laskuoja-alueet mutta niihin ei synny tie- eikä muutakaan erityistä oikeutta. Maanomistajan vastuutaessa laskuojan rakentamista maalleen joudutaan soveltamaan vesilain ojitusta koskevia säännöksiä. Pykälässä ehdotetaan, että tiesuunnitelmassa osoitettuun laskuoja-alueeseen perustettaisiin yleistietoituksessa rasiteoikeus ja tarvittavat laskuoja-alueet otettaisiin tienpitäjän haltuun samassa yhteydessä kuin se tie- tai liitännäisalue, jonka kuivatusta varten laskuoja tarvitaan. Poikkeuksellisesti voi tiehankkeisiin liittyvä ojitus vaatia vesioikeuden luvan sen mukaan kuin vesilain 6 luvun 2 §:ssä on säädetty. Maininta tästä on otettu 1 momenttiin.

Varsinkin alavilla mailla laskuojien rakentaminen voi muodostua vaikeaksi ja aiheuttaa yhteisen ojituksen tarpeen. Ojitusasia saattaa tällaisissa tapauksissa muodostua niin montaa maanomistajaa koskevaksi ja niin suuritöiseksi sekä erityistä asiantuntemusta vaativaksi, että on tarkoituksenmukaista ja perusteltua irrottaa tällainen ojitusasia yleistietoituksesta ojitustoimituksessa käsiteltäväksi. Päätöksen tästä tekisi lunastustoimikunta. Ojitustoimituksessa määrättäisiin siten yhteisestä ojitusvelvollisuudesta ja kunnossapidosta sekä korvauksista. Tiesuunnitelmassa osoitetusta ojan paikasta voitaisiin ojitustoimituksessa vähäisessä määrässä myös poiketa, jos se olisi välttämätöntä ojituksen toteuttamisen kannalta.

Sitten kun laskuoja on tehty, määräytyisivät sen vaikutukset vesilain eivätkä enää yleistielain perusteella. Ojan aiheuttamasta vahingosta tai haitasta haettaisiin korvausta ensiasteessa ympäristönsuojelulautakunnalta, ellei asiasta pystytä sopimaan. Yleistietoitutus ei olisi tällaisissa asioissa toimivaltainen. Samoin laskuojan kunnossapito määräytyisi vesilain mukaan.

77 §. *Korvauksia koskeva yleistietoimitus.* Pykälässä säädetään erillisestä, vain korvauksia koskevasta yleistietoimituksesta. Tällainen toimitus voitaisiin pitää korvauskysymyksen selvittämiseksi kaikissa niissä tapauksissa, jolloin ei ole lainkaan tiehanketta tai siihen liittyvää yleistietoimitusta vireillä tai korvaus voidaan määrätä vasta tiehankkeen johdosta pidetyn yleistietoimituksen päättämisen jälkeen. Viimeksi mainitusta jäljikorvauksesta on muutoin voimassa, mitä lunastuslain 71 §:ssä on säädetty. Korvaustoimituksessa ratkaistaisiin myös edellä 24 c §:ssä mainitun rakentamisrajoituksen aiheuttama erimielisyys lunastuksesta ja korvauksesta.

Tällaisen korvaustoimituksen voisi panna vireille joko korvausta vaativa tai tienpitäjä. Poikkeuksena 61 §:n 2 momentin pääsäännöstä, jonka mukaan tienpitäjä vastaa yleistietoimituksen kustannuksista, voidaan korvaustoimituksen kustannukset määrätä korvausta vaativan maksettavaksi, jos vaatimuksen esittäminen on katsottava olleen ilmeisen aiheutonta. Se, että korvausvaatimus on tullut toimituksessa hylätyksi, ei vielä oikeuta arvioimaan, että vaatimuksen esittäminen olisi ollut ilmeisen aiheutonta.

78 §. *Valtion oikeus korvaukseen.* Pykälässä ehdotetaan valtion osalta säädettäväksi poikkeus yleiseen oikeuteen saada laissa edellytettyä lunastuksesta johtuvaa korvausta. Nykyisenkään lain mukaan valtiolla ei ole oikeutta tien tekemisestä aiheutuviin korvauksiin, ellei valtioneuvosto erityisestä syystä toisin määrää. Nykyisen lain nojalla valtioneuvosto on kuitenkin määrännyt muun muassa kaikki valtion liikelaitokset korvaukseen oikeutetuiksi. Tämän vuoksi pykälässä nyt säädettäisiin valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) mukaiset liikelaitokset suoraan lain nojalla lunastuskorvauksiin oikeutetuiksi. Muuten valtiolla ei edelleenkään olisi oikeutta korvauksiin ilman valtioneuvoston erityisestä syystä tekemää päätöstä.

Pykälään enää ole otettu nykyisen lain säännöstä, jonka mukaan myöskään kunnat eivät ole olleet, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, oikeutettuja tien tekemisestä johtuviin korvauksiin ilman valtioneuvoston erityisestä syystä antamaa päätöstä. Valmisteltaessa yleisistä teistä annettua lakia tarkoituksena oli, että kunnat kustantaisivat omilla varoillaan tienpidon katuun verrattavien yleisten teiden osalta ja vastaisivat asema-

kaava-alueiden yleisten teiden lunastus- ja korvauskustannuksista. Tämän johdosta aikanaan katsottiin, että kunnalla ei ole vastavasti itsellään oikeutta tien tekemisestä johtuviin korvauksiin omistamansa maan osalta. Säännökset eivät toteutuneet täysin ehdotetussa muodossa, mutta kunta jäi kuitenkin pois korvaukseen oikeutettujen piiristä. Säännöstä lievennettiin lainmuutoksella vuonna 1970, jolloin säädettiin kunnan oikeudesta saada korvausta tienpitoainelajeista tai tienpitoaineen otto-oikeudesta. Valtioneuvostolla lisäksi voimassa olevan lain mukaan oleva poikkeamisvalta on puolestaan ehkäissyt epäoikeudenmukaisuuksien syntymistä. Kun enää ei ole perusteltua syytä erotella kuntia muista korvaussensaajista ja kun yleinen aiheuttamisperiaate muutenkin sitä vaatii, tulisi kunnan saada yleistietoimituksessa korvaus kaikista menetyksistään ja kustannuksistaan kuten muutkin asianosaiset, elleivät tienpitäjä ja kunta ole toisin sopineet.

79 §. *Panttioikeuden haltijan oikeus korvaukseen.* Tienpitäjän ja kiinteistönomistajan korvaussopimukset koskevat myös kolmatta osapuolta niissä tapauksissa, jolloin kiinteistöön kohdistuu panttioikeus. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös panttioikeuden haltijan aseman turvaamisesta muun muassa sellaisten tapausten varalta, että korvaukseen oikeutettu on kokonaan luopunut korvauksesta tai korvaus on sovittu ilmeisesti liian pieneksi. Pykälän tarpeellisuutta korostaa se, että 69 §:n 1 momentin mukaan korvaussopimusta ei tällaisessakaan tapauksessa alistettaisi lunastustoimikunnan vahvistettavaksi.

80 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 1 momentin säännös ilman lainvoimaa olevan korvauksen nostamisesta vakuutta vastaan sisältyy ehdotettuun 75 §:ään. Tämän vuoksi momentti on tarpeeton.

Pykälän 2—5 momentit ovat tarpeettomia, koska niissä säädetyissä ennakkokorvauksissa ja talletettujen korvausten maksamisessa noudatettaisiin 61 §:n 1 momentin mukaisesti lunastuslain vastaavia säännöksiä.

Pykälän 6 momentti on käynyt tarpeettomaksi, koska vuosien 1995—1997 valtion talousarvioiden yhteydessä eduskunta on momentin 31.24.87, Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset, kohdalla päättänyt, ettei uusia lainoja enää hyväksytä momentissa säädetyn korkohyvityksen piiriin. Aikaisemmin hyväksytyt korkohyvitykset maksetaan tietenkin loppuun momentin

kumoamisesta huolimatta. Valtion talousarviossa ei ole myöskään koskaan ollut määrärahaa momentissa tarkoitettua halpakorkoista lainaa varten.

81 §. Pykälää, joka koskee korvauksia koskevaa välimiesmenettelyä, ei ole säännöksen voimassaoloaikana koskaan sovellettu. Tämän vuoksi, ja koska korvausasiat tullaan käsittelemään ehdotetun 61 §:n 1 momentin mukaan lunastuslain säännösten mukaisesti, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

12 luvun otsikko. Otsikon sanamuotoa on kielellisesti tarkistettu ja lisätty siihen viittaus lukuun sisältyviin päätösten tiedoksiantamista koskeviin säännöksiin.

100 §. Pykälän 1 kohdassa ehdotetaan viitattavaksi 26 §:n 4 momenttiin kumottavaksi ehdotetun 50 §:n sijasta.

103 ja 103 a §. Valitusoikeutta tietoimittuksessa annettuihin päätöksiin ja valitusmenettelyä maaoikeuden ratkaisuisa koskevat pykälät ehdotetaan tarpeettomina kumottaviksi, koska ehdotetun 61 §:in mukaisesti tietoimituksen tilalle tulevassa lunastustoimittuksessa (yleistietoimituksessa) tehdystä päätöksestä valitetaan lunastuslain muutoksenhakusäännösten mukaan.

105 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetussa muutoksessa on otettu huomioon 1 päivänä joulukuuta 1996 voimaan tullut uusi hallintolainkäyttölaki (586/1996).

Pykälän 2 momentissa, joka korvaa nykyisen 2 momentin, ehdotetaan annettavaksi kunnalle ja alueelliselle ympäristökeskukselle valitusoikeus yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä. Molemmat suunnitelmat laaditaan yhteistyössä sekä kuntien että alueellisten ympäristökeskusten kanssa. Ne myös antavat valmiista suunnitelmista lausuntonsa. Kun yleis- ja tiesuunnitelma kuitenkin voidaan hyväksyä vastoin kunnan kantaa esimerkiksi tielinjauksen osalta, voi kunnalla olla kunnan maankäytön tai kaava-suunnittelun kannalta intressejä saada suunnitelman hyväksymispäätös valitusviranomaisen käsiteltäväksi. Vaikka korkein hallinto-oikeus on käsitellyt nykyisinkin kuntien tiesuunnitelmista tekemät valitukset, on syytä ottaa kunnan valitusoikeudesta nimenomainen säännös lakiin. Vastaavia intressejä saada yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymispäätös valitusviranomaisen tutkittavaksi silloin, kun suunnitelma on hyväksytty vastoin sen kantaa, voi olla myös alueellisella ympäristökeskuksella, joka on alueellinen valtion kaavoitus- ja ympäristövi-

ranomainen.

105 a §. Pykälään sisältyvät yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä koskevaa valitusoikeutta rajoittavat säännökset.

Pykälän 1 momentin mukaan yleissuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saisi hakea muutosta, jos tien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisessa yleis-, asema-, rakennus- tai rantakaavassa. Maanomistaja tai muu asianosainen on voinut jo kaavan laatimisen ja hyväksymisen tai vahvistamisen yhteydessä valvoa rakennuslain mukaisesti etua ja oikeuttaan kaavaan merkittyjen teiden osalta ja saattaa saman lain nojalla valitusviranomaisen tutkittavaksi esimerkiksi tien sijaintia koskevan ratkaisun tai sen, tehdäänkö tie kaavan mukaisesti moottori- tai moottoriliikennetienä vai tavallisena kaksiajorataisena tienä. Kun kaava, jonka mukaisesti tie on joka tapauksessa tehtävä ja suunniteltava, on sitten saanut lainvoiman, ei ole enää perusteita sille, että samat jo kaavassa lainvoimaisesti ratkaistut asiat voitaisiin uudelleen saattaa valitusviranomaisen käsiteltäväksi valittamalla tämän lain nojalla laaditun kaavan mukaisen yleissuunnitelman hyväksymispäätöksestä.

Pykälän 2 momentissa on 1 momenttia vastaava tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen muutoksenhakukieltoa koskeva säännös. Lisäksi momentissa ehdotetaan, että tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saisi hakea muutosta myöskään silloin, kun tien sijainti ja tekniset ratkaisut on hyväksytty tämän lain mukaisessa lainvoimaisessa yleissuunnitelmassa. Perustelut tämän osalta ovat samat kuin 1 momentissa eli, ettei valitusviranomaisen joutuisi käsittelemään toiseen kertaan lainvoimaisella yleissuunnitelman hyväksymispäätöksellä jo kertaalleen ratkaistuja asioita. Tässäkään tapauksessa ei maanomistajan tai muun asianosaisen oikeusturva vaarannu, koska se on turvattu yleissuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

106 §. Pykälä koskee siinä mainittujen yleistielain nojalla annettujen päätösten tiedoksi antamista.

Pykälän 1 momenttiin, jossa on nykyisin säännökset tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen ja tien lakkauttamispäätöksen tiedoksiantamisesta, ehdotetaan lisättäväksi 26 a §:n 2 momentin mukainen yleissuunnitelman hyväksymispäätös ja 24 §:n mukainen kadun sekä rakennuskaavatiien yleiseksi tieksi muuttamispäätös. Viittaus 52 §:n 2 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi siihen eh-

dotetun muutoksen vuoksi. Momentissa mainittu tienpitoviranomainen on muutettu tiepiiriksi, joka käytännössä hoitaa ja vastaa päätösten tiedoksiantamisesta. Päätöksen ja asiakirjojen nähtäväksi asettamisen kustannuksista kunnassa vastaisi tiepiiri. Muuten momentti vastaa voimassa olevaa säännöstä.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat voimassa olevia säännöksiä.

107 §. Pykälä koskee yleistieliain mukaisia päätöksiä, jotka voitaisiin panna täytäntöön päätöksestä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää.

Pykälän 1 momentissa liikenneministeriö on muutettu valtioneuvostoksi ja siihen on siirretty voimassa olevassa 3 momentissa oleva yleisen tien lakkauttamispäätöksen ja yksityisen tien määräämistä paikallistieksi koskevan päätöksen täytäntöönpanoa koskeva poikkeussäännös. Mainitun 3 momentin mukaan tien lakkauttamispäätöstä ei saa panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jos valittajana on kunta. Käytännössä teiden lakkauttamispäätöksistä valittavat usein myös tien varrella asuvat, jotka joutuisivat ottamaan lakkautetun tien yksityisenä tienä hoitoonsa. Kun tästä aiheutuu heille jatkuvia ehkä huomattaviakin kustannuksia, on perusteltua, että tien lakkauttamispäätöksen täytäntöönpano on sidottu myös heidän tekemänsä valituksen käsittelyyn. Tämän vuoksi lakkauttamispäätöstä ei ehdotuksen mukaan saisi panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen olipa valittajana kunta tai tien varrella asuvat asianosaiset. Sama koskee päätöstä, jolla yksityinen tie on määrätty paikallistieksi. Jos yksityisen tien osakas tai osakkaat vastustavat tiensä muuttamista yleiseksi tieksi, on perusteltua, että tämäkin päätös voidaan panna täytäntöön vasta kun se on saanut lainvoiman riippumatta siitä, onko valittajana kunta vai yksityisen tien osakas. Ehdotetun 1 momentin sanamuodon mukaan esimerkiksi valtioneuvoston tiesuunnitelman hyväksymispäätös, jonka tekee, kuten yleisperusteluissa on mainittu, liikenneministeriö, olisi täytäntöön pantavissa suoraan lain nojalla. Voimassa olevan lain mukaan liikenneministeriön vahvistama tiesuunnitelma voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta - ellei valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää - eli aloittaa tietyö vain, jos siitä on erikseen ministeriön päätöksellä määrätty, vaikka suunnitelman tarkoittama tiehanke esimerkiksi jo sisältyisi eduskunnan

hyväksymään valtion talousarvioon tai se olisi työllisyysvaroilla rahoitettuna työllisyysyistä kiireellisesti aloitettava. Tielaitoksen keskushallinnon tiesuunnitelmien vahvistamispäätökset, joita on huomattavasti enemmän kuin ministeriön vahvistamispäätöksiä, ovat sen sijaan jo voimassa olevan lainkin mukaan olleet täytäntöön pantavissa suoraan lain nojalla. Valtioneuvoston (liikenneministeriön) päätöksen saattaminen samaan asemaan tielaitoksen keskushallinnon päätösten kanssa ei vaikuta valittajan oikeuksiin eikä etuuksiin, koska valitusta käsittelevä viranomainen eli korkein hallinto-oikeus voi aina tarvittaessa keskeyttää täytäntöönpanon samalla tavalla kuin tähänkin asti.

Pykälän muiden viranomaisten päätöksiä koskeva 2 momentti vastaa voimassa olevaa säännöstä paitsi, että siitä on jätetty pois viittaus kumottavaksi ehdotettuun 30 §:ään sekä rinnastettu yleissuunnitelman hyväksymispäätös tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen. Pykälässä tarkoitettuja muita viranomaisia ovat tienpitoviranomainen ja alueellinen ympäristökeskus.

Pykälän 3 momentista, joka vastaa voimassa olevaa 4 momenttia, on poistettu viittaus kumottavaksi ehdotettuun 50 §:ään.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotettujen muutosten johdosta tullaan tekemään tarvittavat muutokset yleisistä teistä annettuun asetukseen. Kun asetukseen tultaisiin tekemään myös sellaisia muutoksia, jotka eivät johdu lakiin ehdotetuista muutoksista, asetusehdotus ei ole tämän esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Ehdotukseen sisältyvät muun muassa säännökset siirtymisestä tietarkoituksiin tarvittavien alueiden käyttöoikeuden ja tiesuunnitelmassa osoitettujen erityisten oikeuksien lunastamisessa lunastuslain mukaiseen menettelyyn. Ne korvaisivat yli 30 vuotta voimassa olleet yleistieliain säännökset tietoimiuksista ja korvauksista. Tämä saattaa aiheuttaa muun muassa koulutus- ja tietojärjestelmien uusimistarvetta maanmittauslaitoksessa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että laki tulisi voimaan noin kuuden kuukauden kuluttua siitä kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Kun yleissuunnitelmaa koskevat säännökset laissa ovat kokonaan uusia, ehdotetaan voimaantulosäännöksessä säädettäväksi, että niitä sovellettaisiin vasta niihin yleissuunnitelmiin, joiden laatiminen aloitetaan lain voimaantulon jälkeen.

Kun yksityisten teiden liittymäsuunnitelmasta luovuttaisiin ja liittymistä määrättäisiin tiesuunnitelmassa, ehdotetaan voimaantulosäännökseen otettavaksi säännös lain voimaan tullessa keskeneräisinä olevien liittymäsuunnitelmien käsittelemisestä.

Epäselvyyksien välttämiseksi voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että jos lain voimaan tullessa

tiesuunnitelman vahvistamispäätöksen voimaantuloa on jo aikaisemman lain nojalla jatkettu, ei sitä enää voisi pidentää 28 §:n 3 momentin nojalla.

Niiden tietoisuuksien osalta, jotka lain voimaan tullessa ovat vireillä aikaisempien säännösten mukaisesti, ehdotetaan säädettäväksi, että ne saatetaan loppuun ja niissä tehdään päätökset ennen lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yleisistä teistä 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (243/1954) 29—32 §, 5 luvun otsikko sekä 35, 35 a, 36—39, 50, 51, 80, 81, 103 ja 103 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 § laissa 404/1963, 30 § osaksi laissa 137/1995, 35 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 774/1991, 35 a § laissa 51/1981, 37 ja 80 § laissa 44/1971, 38 § osaksi mainitussa laissa 137/1995, 50 ja 51 § viimeksi mainitussa laissa, 103 § mainitussa laissa 44/1971 ja laissa 110/1979 ja 103 a § laissa 1022/1993,

muutetaan 3 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §, 3 luvun otsikko, 24, 25, 25 a ja 26—28 §, 4 ja 6 luvun otsikko, 43 §, 8 luvun otsikko, 52 §, 9 luvun otsikko, 61—75, 78 ja 79 §, 12 luvun otsikko, 100 §:n 1 kohta sekä 105—107 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 51/1981, 24 § laissa 1196/1994, 25 a § laissa 476/1994, 26 § osaksi mainituissa laeissa 44/1971 ja 51/1981, 52 § laissa 310/1967 ja mainituissa laeissa 44/1971 ja 137/1995, 62 § osaksi laissa 334/1988, 66, 73, 75 ja 78 §, 100 §:n 1 kohta ja 105 § mainitussa laissa 137/1995, 67 § osaksi laissa 32/1970, 70 § mainitussa laissa 334/1988, 106 § mainituissa laeissa 51/1981 ja 137/1995 ja 107 § mainituissa laeissa 310/1967 ja 137/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 24 a—24 c, 26 a, 27 a ja 52 a §, laista mainitulla lailla 137/1995 kuomotun 76 ja 77 §:n tilalle uusi 76 ja 77 § sekä lakiin uusi 105 a § seuraavasti:

3 §

Tiehen kuuluvat ajorata ja muut liikenne-
radat, kuten jalkakäytävä ja polkupyörätie,
sekä niiden säilymistä ja käyttämistä varten
pysyvästi tarvittavat alueet, rakenteet ja lait-

teet, kuten piennar, luiska, pengermä, oja,
keski-, väli- ja rajakaista, kohtaamis-, kääntymis- ja pysähdyspaikka, tiehen välittömästi
liittyvä vähäinen varasto- tai pysäköimisalue
sekä valaistuslaitteet ja liikennevalot, kaide,

rumpu, silta, meluste, riista-aita, lautta laitureineen ja väylineen, laivalaituri ja varalaskupaikka, joka on määrätty tiehen liitettäväksi, sekä tiemerkki. Tiehen kuuluu myös alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävästä tieliikenteestä aiheutuvaa tulli- ja pasintarkastusta varten.

Teihin kuuluviksi luetaan niiden liitännäisalueina pysyvästi tarvittavat:

- 1) tienpitoaineen ottopaikat;
- 2) tienpitoa varten tarpeelliset erityiset rakennus- tai varastoalueet;
- 3) tien käyttäjien tarpeeseen varatut yleiset pysäköimis- ja kuorma-alueet;
- 4) alueet, jotka ovat tarpeen tien käyttäjien lepoa ja ravitsemista tai ajoneuvojen huoltoa varten (levähdysalueet); sekä
- 5) muut tienpitoa tai liikennettä varten tarpeelliset alueet, kuten tien tai liikenteen ympärillä aiheuttamien haittojen vähentämiseksi tai riista-aitojen rakentamiseksi tarvittavat alueet, sekä tien käyttäjien jätehuoltoon tarvittavat alueet.

16 §

Yksityinen tie, katu tai rakennuskaavatie voidaan muuttaa yleiseksi tieksi 7 ja 8 §:ssä säädettyin edellytyksin. Niiden alueisiin tienpitäjälle syntyy 61 §:n 1 momentissa mainittu tieoikeus siitä ajankohdasta lukien, kun ne muuttuvat yleiseksi tieksi.

Yksityisellä tiellä tarkoitetaan tässä laissa myös sellaista yksityiseen tiehen verrattavaa tietä tai liittymää, johon yksityisistä teistä annettua lakia (358/1962) ei sovelleta.

3 luku

Tiesiain käsittely ja tiensuunnittelu

24 §

Yleisen tien suunnitelmat hyväksyy ja yleisen tien tekemisestä, yksityisen tien, kadun tai rakennuskaavatieen muuttamisesta yleiseksi sekä yleisen tien ja liitännäisalueen lakkauttamisesta tai liitännäisalueen käyttötarkoituksen muuttamisesta päättää valtioneuvosto tai tielaitos sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yleisen tien päätekohtasta asema-, rakennus- tai rantakaava-alueella päättää alueellinen ympäristökeskus sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Paikallistien muuttamisesta maantiekseksi ja maantien muuttamisesta paikallistiekseksi päättää tielaitos.

24 a §

Ennen tiesuunnitelman tekemistä on laadittava yleissuunnitelma, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset tai tien sijaintia ja sen vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu lainvoimaisessa asema-, rakennus- tai rantakaavassa tai vahvistetussa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on laadittava aina, kun kysymys on moottori- tai moottoriliikenteen rakentamisesta tai niiden merkittävästä parantamisesta.

24 b §

Yleissuunnitelmassa on esitettävä tien liikekenteelliset ja tekniset perusratkaisut, tien likimääräinen sijainti, sen vaikutukset ja alustava kustannusarvio.

24 c §

Yleissuunnitelma on ohjeena tiesuunnitelmaa laadittaessa. Kun yleissuunnitelma on lainvoimainen ja sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi, on käsiteltävässä lupahakemusta uudisrakennuksen rakentamiseksi katsottava, ettei luvan myöntämisellä vaikeuteta yleissuunnitelman toteuttamista (*rakentamisrajoitus*). Jos rakennusluvan myöntämisedellytykset muutoin ovat olemassa, on lupa myönnettävä, jos sen epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä tielaitos lunasta aluetta tai suorita haitasta korvausta.

Rakentamisrajoitus on voimassa siihen saakka, kunnes yleissuunnitelman hyväksymispäätös on rauennut 28 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti.

25 §

Ennen tien tekemistä on laadittava ja hyväksyttävä tiesuunnitelma. Kun on kysymys vähäisestä tien parantamisesta, tiesuunnitelman tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanketta varten ei oteta lisäaluetta tai jos kiinteistön omistaja tai omistajaan verrattava haltija, jonka maata lisäalueeksi otetaan, on antanut tähän kirjallisen suostumuksensa.

Tiesuunnitelma voidaan laatia myös vain tiealueen määrittämiseksi, liitännäisalueen perustamiseksi tai yleiseen tiehen liittyviä yksityisiä teitä ja liittymiä koskeväksi.

25 a §

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua tiehanketta koskevaan yleissuunnitelmaan tai, jos sitä ei laadita, tiesuunnitelmaan on liitettävä kyseisen lain mukainen arviointiselos-

tus. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan.

Yleis- ja tiesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten 1 momentissa tarkoitettu arviointi on otettu suunnitelmassa huomioon.

Jos yleissuunnitelmaan on sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisista arviointimenettelyä, ei sitä enää sovelleta yleissuunnitelman mukaisen tiesuunnitelman laatimiseen.

26 §

Uuden tien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on osoitettava tien suunta ja poikkileikkaus niin, että teialue voidaan tarvittaessa merkitä maastoon. Jos tie on tarkoitettu moottoritieksi, moottoriliikennetieksi tai muuksi sellaiseksi tieksi, jolla vain tietynlainen liikenne on sallittu, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa. Suunnitelmasta tulee myös käydä ilmi, varataanko ja miten maata tien vastaista leventämistä varten.

Mitä 1 momentissa säädetään, on soveltuvin osin noudatettava, kun kysymys on tiesuunnitelman laatimisesta sellaista tien parantamista varten, josta aiheutuu teialueen muutos. Milloin tie sen suuntaa muutettaessa vanhan suunnan osalta jää edelleen yleiseksi tieksi, tästä on määrättävä tiesuunnitelmassa.

Tiesuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös liitännäisalueet, joihin perustetaan tieoikeus. Jos tien tekemisen yhteydessä on tietyön ajaksi tarpeen perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyön aikana syntyvien maa-ainesten läjittämiseen, alueen käyttämiseen majoitus-, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus tienpitoa varten tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie. Mitä tässä on sanottu oikeudesta yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen tietyön aikana, koskee myös liitännäisalueen käyttöä varten pysyvästi tarvittavia yksityisiä teitä.

Tien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi tiesuunnitelmassa voidaan asema-, rakennus- ja rantakaava-alueen ulkopuolella antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämistä yleiseen tiehen tai sen osaan ja sille johtavien liittymien käyttämisestä. Jos tiesuunnitelmassa kielletään

käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan tarpeen mukaan määrätä tehtäväksi yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen tai 33 §:n mukaan yleisenä tienä lakautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan.

Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuajan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa vettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuajaksi tarvittava alue.

Tiesuunnitelmaan on liitettävä arvio tien tekemisestä aiheutuvista kustannuksista.

26 a §

Yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on maanomistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattava tilaisuus joko kirjallisesti tai suullisesti lausua mielipiteensä asiasta siten kuin asetuksella säädetään.

Yleis- ja tiesuunnitelman hyväksyy 24 §:ssä mainittu viranomainen, sitten kun kiinteistön omistajille ja muille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma voi koskea, on varattu tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelmasta siten kuin asetuksella säädetään. Jos yleis- tai tiesuunnitelma aiheuttaa tarpeen muuttaa lainvoimaista asema-, rakennus- tai rantakaavaa taikka vahvistettua seutu- tai yleiskaavaa, ei suunnitelmaa saa hyväksyä ennen kuin kaavan muutos on hyväksytty tai vahvistettu, ellei kaavan muutos ole vähäinen.

27 §

Tiesuunnitelma on laadittava siten, että sitä voidaan tietä tehtäessä noudattaa tekeväksi siihen olennaisia muutoksia. Pienehköjen muutosten tekemisestä tiesuunnitelmaan sitä toteutettaessa säädetään asetuksella.

27 a §

Jos hyväksyttyä yleis- tai tiesuunnitelmaa on tarpeen muuttaa eikä kysymys ole 27 §:ssä tarkoitettua pienehköstä tiesuunnitelman muutoksesta, on soveltuvin osin noudatettava, mitä tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä uudesta yleis- ja tiesuunnitelmasta säädetään.

28 §

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleisuunnitelma on hyväksytty. Muuten yleisuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Tiesuunnitelman laatimisen aloittamisesta säädetään asetuksella.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös, kun sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on hyväksytty. Erityisistä syistä valtioneuvosto voi pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella. Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 62 §:n mukaisesti.

4 luku

Tieoikeuden lakkaaminen

6 luku

Tienvarsia koskevat maankäyttörajoitukset

43 §

Kun tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saatettu tiedoksi 106 §:n mukaisesti, on rakennuksia rakennettaessa tietarkoituksiin tarvittavalla alueella sekä 41 §:ssä mainituilla alueilla vastaavasti noudatettava, mitä sanotussa pykälässä säädetään rakennuksen pitämisestä tien vier-, suoja- ja näkemäalueella.

8 luku

Järjestystä ja liikenneturvallisuutta koskevia säännöksiä

52 §

Edellä 26 §:n 4 momentissa mainitun kielon estämättä tiepiiri voi, milloin muuttuneet olosuhteet tai muu erityinen syy antaa siihen aihetta, sallia yksityisen tien liittämisen kielon alaiseen tiehen tai kielletyn liittymän käyttämisen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii ja liittymästä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vaara harkitaan vähäiseksi.

Yksityisen tien liittämiseen sellaiseen yleiseen tiehen, jolle ei ole annettu 26 §:n 4 momentin mukaista kieltoa, tarvitaan tiepiirin lupa. Lupa, johon voidaan liittää tarpeellisia ehtoja, on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu.

Ne rakenteet ja laitteet yleisen tien tiealueella, jotka ovat tarpeen yksityisen tien liittämiseksi yleiseen tiehen, on yksityisen tien pitäjä velvollinen tekemään ja pitämään kunnossa tiepiirin ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa yleisen tien liikenteelle tai sen kunnossapidolle. Jos ennestään olevasta yksityisen tien liittymästä aiheutuu vaaraa liikenteelle, yksityisen tien pitäjä on velvollinen tiepiirin ohjeiden mukaan muuttamaan liittymän sellaiseksi, että siitä aiheutuva vaara poistuu tai vähenee. Jos yksityisen tien pitäjä laiminlyö tässä mainitun velvollisuutensa, voi tiepiiri tehdä mainitut työt yksityisen tien pitäjän kustannuksella.

Jos yleinen tie tehdään siten, että se katkaisee ennestään olevan yksityisen tien tai jos yleistä tietä levennetään, korotetaan tai alennetaan niin, että pääsy sille ennestään olevalta yksityiseltä tieltä huomattavasti vaikeutuu, on yleisen tien pitäjän tehtävä kustannuksellaan yksityisen tien johtamiseksi yleisen tien poikki tai sen liittämiseksi yleiseen tiehen tarvittavat työt tarvittavine laitteineen. Mitä tässä momentissa säädetään yksityisestä tiestä, koskee myös rakennuskaavatietä ja katuja, jollei tielaitoksen ja kunnan kesken toisin sovita.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä, joille pääsystä yleiseltä tai yksityiseltä tieltä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa.

Mitä tässä laissa säädetään yksityisen tien liittamisestä yleiseen tiehen tai sille johtavan yksityisen tien käyttämisestä, koskee soveltuvin osin myös yksityisen tien tekemistä hyväksytyin tiesuunnitelman mukaiselle tiealueelle. Kuitenkin saa 26 §:n 4 momentin ja tämän pykälän 2 momentin säännösten estämättä tiepiirin ohjeiden mukaan tehdä muuhun yleiseen tiehen kuin moottori- tai moottoriliikennetiehen sellaisen liittymän, jota käytetään yksinomaan maa- tai metsätalousoon (*maatalousliittymä*), jollei siitä aiheudu huomattavaa vaaraa liikenneturvallisuudelle.

52 a §

Tiesuunnitelman toteuttamisen jälkeen ja tien tekemisen yhteydessä väliaikaisena järjestelynä sitä ennenkin, jos tienpitöviranomaisen katsoo sen välttämättömäksi ja hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty, voidaan tiesuunnitelmassa kielletty liittymä poistaa tai sen käyttö estää tienpitöviranomaisen toimesta.

9 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

61 §

Alueiden lunastaminen ja tieoikeus

Tietarkoituksiin tarvittavien alueiden käyttöoikeuden ja tiesuunnitelmassa osoitettujen erityisten oikeuksien lunastamisessa on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Tienpitäjälle tulevaa pysyvää käyttöoikeutta kutsutaan tieoikeudeksi. Hyväksytty tiesuunnitelma, joka on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka edellä 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu kirjallinen suostumus tuottaa oikeuden lunastuksen toimeenpanoon.

Lunastuslain mukaista lunastuslaitosta kutsutaan tässä laissa yleistietoimitukseksi. Sen kustantaa tienpitäjä.

Toimitusinsinööri voi suorittaa yleistietoimituksen ilman uskottuja miehiä, jos kukaan asianosaisista ei sitä vaadi eikä toimituksessa ole kysymys korvauksista.

62 §

Haltuunotto

Tietarkoituksiin tarvittavat alueet otetaan tienpitäjän haltuun yleistietoimituksessa pidettävässä haltuunotto katselmuksessa. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy 61 §:n 1 momentissa mainittu tieoikeus ja alueita saadaan käyttää tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin toisella kiinteistöön olevan oikeuden estämättä. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityisen tien tai liittymän tekemistä varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi kunnes sanottu tie tai liittymä on tehty.

63 §

Yleistietoimituksen pitäminen erinäisissä tapauksissa

Yleistietoimitus on pidettävä myös, kun yksityinen tie, katu tai rakennuskaavatie on muutettu yleiseksi tieksi.

Ennestään olevaan tiehen kuuluvan tie- tai liitännäisalueen rajan määrittämiseksi voidaan tienpitäjän tai maanomistajan hakemuksesta pitää yleistietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä.

Milloin yleinen tie tehdään tai maata otetaan tien liitännäisalueeksi sillä tavoin, että katkaistaan ennestään oleva yksityinen tie ja tämä sen johdosta on johdettava toisen kiinteistön alueen kautta, taikka kun 26 §:n 4 momentissa mainitun kiellon johdosta tiesuunnitelmassa osoitetaan uudet kulkuyhteydet, on niiden toteuttamiseksi tarvittaessa pidettävä yleistietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista yksityisistä teistä annetussa laissa tietoimituksessa käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi säädetty asiat.

64 §

Lunastuskohteen vahvistaminen

Yleistietoimituksessa on lunastuksen kohde vahvistettava tiesuunnitelman tai 25 §:n 1 momentissa tarkoitettun maanomistajan kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa tienpitöviranomaisen osoituksen mukaan.

65 §

Tilusjärjestely

Jos tie tehdään tai maata otetaan tien liitännäisalueeksi siten, että tilusten pirstoutumisen vuoksi tai muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, voidaan, jos haitta voidaan poistaa tai sitä olennaisesti vähentää, kiinteistöjen kesken toimittaa tilusten vaihtoa tai, jos siihen on erityistä syytä, rahana suoritettavaa täyttä vastiketta vastaan siirtää kiinteistöön vastikemaaksi tiluksia muusta kiinteistöstä. Jos vaihdettavien alueiden arvot eivät vastaa toisiaan, korvataan

niiden ero rahalla. Tällainen tilusjärjestely voidaan suorittaa myös, jos edellä mainittua haittaa aiheuttaa 41 §:ssä säädetyn kiellon johdosta tai yksityisten teiden liittymien tai niitä koskevien kulkuyhteyksien järjestelyn toteuttamisen vuoksi. Tilusjärjestely ei saa aiheuttaa muille asianosaisille huomattavaa vahinkoa tai haittaa eikä vaikeuttaa asema-, rakennus- tai rantakaavan tai niiden nojalla annettujen määräysten toteuttamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun tilusjärjestelyyn ei voida omistajan eikä sen suostumusta, jolla on kiinteistöön panttioikeus, vuokraoikeus tai muu sellainen erityinen oikeus. Asianosaisten suostumuksella yleistietoimituksessa voidaan tien tekemisen vuoksi tarpeellisen ja tarkoituksenmukaisen tilusjärjestelyn aikaansaamiseksi suorittaa muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tilusvaihtoja ja alueen siirtämisiä. Järjestelyn alainen alue vapautuu siihen kohdistuneesta panttioikeudesta ja, jos järjestelyssä niin määrätään, myös muusta sitä rasittaneesta oikeudesta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteistöistä, koskee myös yhteistä aluetta ja 33 §:n mukaisesti yleisenä tienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tienosaa samoin kuin tien liitännäisalueena lakkautettua aluetta.

Yleistietoimituksessa voidaan ennestään olevan tien varrella suorittaa tilusjärjestely, milloin 41 §:ssä säädetystä sellaiseen alueeseen kohdistuvista kielloista, jonka alueen käyttö aikaisemmin ei ollut vastaavasti rajoitettu, tai 26 §:n 4 momentissa säädetystä kielloista aiheutuu edellä 1 momentissa tarkoitettua haittaa.

66 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos 65 §:n 1 momentissa mainittua haittaa ei voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyllä eikä tien tekemisen vuoksi suoriteta kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 68 §:n 2 momentissa tarkoitettua uusjakoa, omistajalla on oikeus vaatia, mikäli hän ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Sama oikeus on tienpitäjällä, jos kiinteistön tai sen osan kulkuyhteyksien rakentamisen tai muiden tällaisten toimenpiteiden kustannukset tai haitankorvaus olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöistä tai sen osasta, joka lunaste-

taan 1 momentin nojalla, ja kiinteistöistä tietä tarkoituksiin otetusta alueesta muodostetaan yleistietoimituksessa lunastusyksikkö. Siihen kohdistunut oikeus voidaan kuitenkin yleistietoimituksessa jättää voimaan.

67 §

Lunastuksen laajentaminen kaava-alueella

Kun yleistä tietä tehdään asemakaavassa liikennealueeksi tai rakennuskaavassa yleistä liikenneväylää varten osoitetulla alueella, tienpitäjä on velvollinen, jos maanomistaja yleistietoimituksessa niin vaatii, lunastamaan kiinteistön tai sen osan sanotun alueen rajaan saakka. Tienpitäjällä on myös oikeus lunastaa mainitunlainen kiinteistö tai sen osa alueen rajaan saakka.

Jos kaavan muutos, joka voi vaikuttaa 1 momentissa mainittuun lunastusoikeuteen tai velvollisuuteen, on hyväksytty tai alueen lunastaminen on rakennuslain (370/1958) nojalla vireillä, ei lunastamisesta saa yleistietoimituksessa päättää ennen kuin kaavan muutos on lainvoimaisesti ratkaistu tai alueen lunastamista koskeva asia on lakanut olemasta rakennuslain nojalla vireillä. Tarvittaessa voidaan asia erottaa eri toimituksessa käsiteltäväksi. Lunastusyksikön muodostamisesta on voimassa, mitä edellä 66 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos tie- tai liitännäisalueeksi otetaan asemakaava-alueella osa kiinteistörekisterissä olevasta tontista, on tonttijako muutettava muuttuneiden olosuhteiden mukaiseksi ja suoritettava tontinmittaus muutetun tonttijaon mukaisten tonttien erottamiseksi. Tontinmittauksen toimituskustannuksista vastaa tienpitäjä.

68 §

Asianosaiset ja korvaukset erinäisissä tapauksissa

Yleistietoimituksen asianosaisia ja korvaukseen oikeutettuja ovat myös ne kiinteän omaisuuden omistajat ja käyttöoikeuden haltijat, joilta ei lunasteta omaisuutta, mutta joihin tiehankkeen tai tien käyttämisen haitallisten vaikutusten voidaan katsoa ulottuvan. Tällaisten vaikutusten aiheuttama haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata lunastuslain 38 §:n estämättä.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

69 §

Korvaussopimus

Jos asianosaiset ovat sopineet korvauksista, ei sopimusta alisteta lunastustoimikunnan vahvistettavaksi lunastuslain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Mitä korvauksesta on sovittu tienpitäjän ja kiinteistön omistajan tai muun asianosaisen välillä, on voimassa myös sitä vastaan, jolle asianosaisen oikeus kiinteistöön on siirtynyt.

Jos lunastettava alue on sopimuksella siirtynyt tienpitäjän omistukseen, siitä erotetaan tiealueeksi tarvittava alue yleistietoimituksessa.

70 §

Korvaus tiealueen ulkopuolisten alueiden käytön rajoittamisesta

Jos kiinteistölle aiheutuu vahinkoa siitä, että omistajan oikeutta kiinteistön käyttämiseen on 40 §:n perusteella rajoitettu alueella, jonka käyttöä aikaisemmin ei ole vastaavasti rajoitettu, tienpitäjä on velvollinen korvaamaan vahingon.

Jos 41 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädettyistä kielloista aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle alueella, jonka käyttöä ei aikaisemmin ollut vastaavasti rajoitettu, on kiinteistön omistajalla oikeus saada tienpitäjältä korvaus haitasta.

71 §

Korvaus omaisuuden poistamisesta erityistapauksissa

Edellä 42 §:n 2 momentissa tai 115 §:ssä mainitun omaisuuden poistamisesta, siirtämisestä tai muuttamisesta aiheutuvasta vahingosta tai kustannuksesta on omistaja oikeutettu saamaan korvauksen samoin kuin 42 §:n 3 momentin toimenpiteestä, jollei siinä mainitun luvan ehtoista muuta johdu.

72 §

Korvaus liittymäkiellosta

Jos 26 §:n 4 momentissa mainitun kiellon johdosta aiheutuu huomattavaa haittaa sellaisen kiinteistön käyttämiselle, jolla aikaisemmin on ollut liittymä yleiselle tielle, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä.

73 §

Korvaus tutkimustyön ja eräiden muiden toimenpiteiden aiheuttamasta vahingosta

Jos 46 §:n nojalla suoritetusta toimenpiteestä, tilapäisen kulkutien järjestämisestä tai sellaisen käyttämisestä 48 §:n mukaan, 49 §:ssä tarkoitettu lumiaidan pitämisestä taikka lumen poistamisesta aiheutuu kiinteistölle vahinkoa, kiinteistön omistajalla on oikeus saada siitä korvausta tienpitäjältä.

74 §

Korvausten maksaminen

Yleistietoimituksessa määrättävät ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määräämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille maksetaan vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan.

Edellä 1 momentissa mainittu kuuden prosentin korko lasketaan alkavaksi 62 §:ssä mainitusta haltuunotosta ja jäljempänä 77 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa korvausvaatimuksen esittämisestä.

75 §

Korvauksen tallettaminen ja maksaminen erinäisissä tapauksissa

Tienpitäjän valittaessa yleistietoimituksessa määrättyistä korvauksista ei riidanalaista osaa korvauksista tarvitse tallettaa. Korvauksen saajalla on oikeus saada riidanalainen osa lainvoimaisen korvauksen yli menevän osan ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta annettua vakuutta vastaan.

76 §

Laskuojat

Tiesuunnitelmassa osoitettuun laskuoja-alueeseen perustetaan yleistietoimituksessa rasiteoikeus tienpitäjälle. Tällainen alue otetaan haltuun tie- tai liitännäisalueen haltuunoton yhteydessä. Ojituksen luvanvaraisuudesta säädetään vesilain (264/1961) 6 luvun 2 §:ssä.

Jos yleistietoimituksessa ei yhteisestä ojitukselta sovita tai siihen muutoin on erityisiä syitä, voidaan ojitusta koskeva asia siirtää käsiteltäväksi vesilain 6 luvussa tarkoitetussa ojitustoimituksessa, jossa voidaan tarvittaessa vähäisessä määrin poiketa tiesuunnitelmassa osoitetusta laskuojan paikasta.

Jos laskuojasta aiheutuu sen tekemisen jälkeen vahinkoa tai haittaa eikä korvauksista sovita, tulee asiassa menetellä vesilain mukaan. Laskuojan kunnossapidosta on voimassa, mitä vesilain ojan kunnossapidosta säädetään.

77 §

Korvauksia koskeva yleistietoimitus

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin 61 §:ssä mainitun yleistietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta yleistietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, se on ratkaistava tienpitäjän tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävissä yleistietoimituksessa. Tällaisen toimituksen kustannukset on määrättävä vaatimuksen esittäjän maksettaviksi, jos vaatimus on esitetty ilmeisen aiheettomasti.

78 §

Valtion oikeus korvaukseen

Valtiolla, valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) mukaisia liikelaitoksia lukuun ottamatta, ei ole oikeutta tässä laissa edellytetystä lunastuksesta johtuvaan korvaukseen, ellei valtioneuvosto erityisestä syystä toisin määrää.

79 §

Panttioikeuden haltijan oikeus korvaukseen

Jos panttioikeuden haltija on kokonaan tai

osaksi menettänyt saamisensa sen vuoksi, että korvausta ei ole talletettu tai korvaukseen oikeutettu on luopunut korvauksesta tai korvaus on sovittu ilmeisesti liian pieneksi, hänellä on oikeus saamistodistukseen merkittävää lyhennystä vastaan saada tienpitäjältä korvaus vahingostaan.

12 luku

Rangaistuksia, teettämismuutoksia, teettämismuutoksien ja päätösten tiedoksiantamista koskevat säännökset

100 §

Jos joku

1) rikkoo 26 §:n 4 momentin nojalla annetun kiellon liittymän tekemisestä tai käyttämisestä tai 52 §:ssä, 53 §:ssä, 54 §:n 1 momentissa, 58 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä olevan tai niiden nojalla annetun kiellon tai määräyksen taikka toimii niiden nojalla annetun luvan ja siinä olevien ehtojen vastaisesti;

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, yleisistä teistä annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon.

105 §

Tämän lain nojalla tehdystä päätöksestä saa valittaa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tiepiirin päätöksestä 41 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä se kiinteistö, jota tiepiirin päätös koskee, sijaitsee ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä liittymä sijaitsee.

Kunnalla ja alueellisella ympäristökeskuksella on oikeus valittaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä.

105 a §

Yleissuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta siltä osin kuin tien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisessa asemä-, rakennus- tai rantakaavassa tai vahvistetussa yleiskaavassa.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä. Tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta myöskään

siltä osin kuin tien sijainti ja tekniset ratkaisut on hyväksytty lainvoimaisessa 24 a ja 24 b §:n mukaisessa yleissuunnitelmassa.

106 §

Yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä, tien lakkauttamista ja kadun tai rakennuskaavatie muuttamista yleiseksi tieksi koskeva päätös on tiepiiriin annettava yleisesti tiedoksi. Tiepiiriin on toimitettava päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta samassa järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset saatetaan kunnassa tiedoksi. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä niitä koskevan kuulutuksen julkipanoajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona kuulutus on pantu kunnan ilmoitustaululle.

Jos tiesuunnitelma on merkitykseltään vähäinen, voi tiepiiri noudattamatta, mitä 1 momentissa säädetään, antaa tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään.

Päätöksestä, joka koskee yksityisen tien muuttamista yleiseksi tieksi, on annettava tieto kunnalle ja 2 momentissa mainittuna erityistiedoksiantona aloitteen tekijälle tai, jos aloitteen allekirjoittajia on useita, jollekin allekirjoittajista.

107 §

Valitus päätöksestä, jonka valtioneuvosto on antanut tässä laissa tarkoitetussa asiassa

lukuun ottamatta päätöstä, jolla yleinen tie on lakkautettu tai yksityinen tie määrätty paikallistieksi, ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusta käsittelevä viranomaisen toisin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös muun viranomaisen päätöstä, joka perustuu 23 §:ään, 41 §:n 1 momentin säännökseen siinä mainitun etäisyyden pidentämisestä, 44 §:ään, 49 §:n 1 momenttiin tai 59 §:ään tai joka koskee yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymistä tai tien tekemistä.

Päätöksessä, joka annetaan 42 §:n 2 ja 3 momentin tai 101 §:n 1 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on täytäntöönpantavissa valituksesta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Lain yleissuunnitelmia koskevia säännöksiä sovelletaan suunnitelmiin, joiden laatiminen on aloitettu lain voimaantulon jälkeen.

Lain voimaan tullessa keskeneräisinä olevat liittymäsuunnitelmat laaditaan loppuun, käsitellään ja vahvistetaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Lain 28 §:n 3 momentin säännöstä määräjän pidentämisestä ei sovelleta tiesuunnitelmiin, joiden vahvistamispäätösten voimassaoloaikaa on jo jatkettu lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla.

Lain voimaan tullessa vireillä olevat tietoi- mitukset saatetaan loppuun ja niissä tehdään päätökset lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

Laki

yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yleisistä teistä 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (243/1954) 29—32 §, 5 luvun otsikko sekä 35, 35 a, 36—39, 50, 51, 80, 81, 103 ja 103 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 § laissa 404/1963, 30 § osaksi laissa 137/1995, 35 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 774/1991, 35 a § laissa 51/1981, 37 ja 80 § laissa 44/1971, 38 § osaksi mainitussa laissa 137/1995, 50 ja 51 § viimeksi mainitussa laissa, 103 § mainitussa laissa 44/1971 ja laissa 110/1979 ja 103 a § laissa 1022/1993,

muutetaan 3 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §, 3 luvun otsikko, 24, 25, 25 a ja 26—28 §, 4 ja 6 luvun otsikko, 43 §, 8 luvun otsikko, 52 §, 9 luvun otsikko, 61—75, 78 ja 79 §, 12 luvun otsikko, 100 §:n 1 kohta sekä 105—107 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 51/1981, 24 § laissa 1196/1994, 25 a § laissa 476/1994, 26 § osaksi mainituissa laeissa 44/1971 ja 51/1981, 52 § laissa 310/1967 ja mainituissa laeissa 44/1971 ja 137/1995, 62 § osaksi laissa 334/1988, 66, 73, 75 ja 78 §, 100 §:n 1 kohta ja 105 § mainitussa laissa 137/1995, 67 § osaksi laissa 32/1970, 70 § mainitussa laissa 334/1988, 106 § mainituissa laeissa 51/1981 ja 137/1995 ja 107 § mainituissa laeissa 310/1967 ja 137/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 24 a—24 c, 26 a, 27 a ja 52 a §, laista mainitulla lailla 137/1995 kumotun 76 ja 77 §:n tilalle uusi 76 ja 77 § sekä lakiin uusi 105 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Tiehen kuuluvat ajorata ja muut liikenne-
radat, niin kuin jalkakäytävä ja polkupyörä-
tie, sekä niiden säilymistä ja käyttämistä var-
ten pysyvästi tarvittavat alueet, rakenteet ja lait-
teet, kuten piennar, luiska, pengermä, oja,
keski-, väli- ja rajakaista, kohtaamis-, kään-
tymis- tai pysähdyspaikka, tiehen välittömäs-
ti liittyvä vähäinen varasto- tai pysäköimis-
alue sekä valaistuslaitteet ja liikennevalot,
kaide, rumpu, silta, melueste, lautta laiturei-
neen ja väyliseen, laivalaituri tai varalasku-
paikka, joka on määrätty tiehen liitettäväksi,
ja tiemerkki. Tiehen kuuluu niinkään alue,
joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävistä
tieliikenteestä aiheutuvaa tulli- ja passintar-
kastusta varten.

Teihin kuuluviksi luetaan niiden liitännäis-
alueina pysyvästi tarvittavat:

- 1) tienpitoaineen ottamapaikat;
- 2) tienpitoa varten tarpeelliset erityiset rakennus- tai varastoalueet;
- 3) tien käyttäjien tarpeeseen varatut yleiset pysäköimis- ja kuormausalueet;

Ehdotus

3 §

Tiehen kuuluvat ajorata ja muut liikenne-
radat, *kuten* jalkakäytävä ja polkupyörä-
tie, sekä niiden säilymistä ja käyttämistä var-
ten pysyvästi tarvittavat alueet, rakenteet ja lait-
teet, kuten piennar, luiska, pengermä, oja,
keski-, väli- ja rajakaista, kohtaamis-, kään-
tymis- ja pysähdyspaikka, tiehen välittömästi
liittyvä vähäinen varasto- tai pysäköimisalue
sekä valaustuslaitteet ja liikennevalot, kaide,
rumpu, silta, melueste, *riista-aita*, lautta lai-
tureineen ja väyliseen, laivalaituri ja varalasku-
paikka, joka on määrätty tiehen liitettäväksi,
sekä tiemerkki. Tiehen kuuluu *myös*
alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittä-
västä tieliikenteestä aiheutuvaa tulli- ja pas-
sintarkastusta varten.

Teihin kuuluviksi luetaan niiden liitännäis-
alueina pysyvästi tarvittavat:

- 1) tienpitoaineen ottopaikat;
- 2) tienpitoa varten tarpeelliset erityiset rakennus- tai varastoalueet;
- 3) tien käyttäjien tarpeeseen varatut yleiset pysäköimis- ja kuormausalueet;

Voimassa oleva laki

4) alueet, jotka ovat tarpeen tien käyttäjien lepoa ja ravitsemista taikka ajoneuvojen huoltoa varten (levähdysalueet); sekä

5) muut tienpitoa tai liikennettä varten tarpeelliset alueet, kuten tien tai liikenteen ympäristölle aiheuttamien haittojen vähentämiseksi tarvittavat alueet, sekä tien käyttäjien jätehuoltoon tarvittavat alueet.

16 §

Yksityinen tie voidaan muuttaa maantiekksi tai paikallistiekksi samoin edellytyksin, kuin 7 ja 8 §:n mukaan voidaan rakentaa uusi maantie tai paikallistie.

3 luku

Tieasiain käsitteleminen ja tiesuunnitelma

24 §

Yleisen tien tekemisestä, yksityisen tien muuttamisesta yleiseksi ja yleisen tien tai maan käytön tien liitännäisalueena lakkauttamisesta päättää liikenneministeriö, sikäli kuin päätösvaltaa erityisissä asioissa ei ole asetuksella annettu tielaitokselle tai muulle viranomaiselle.

Paikallistien muuttamisesta maantiekksi ja maantien muuttamisesta paikallistiekksi päättää tielaitos.

Ehdotus

4) alueet, jotka ovat tarpeen tien käyttäjien lepoa ja ravitsemista tai ajoneuvojen huoltoa varten (levähdysalueet); sekä

5) muut tienpitoa tai liikennettä varten tarpeelliset alueet, kuten tien tai liikenteen ympäristölle aiheuttamien haittojen vähentämiseksi tai riista-aitojen rakentamiseksi tarvittavat alueet, sekä tien käyttäjien jätehuoltoon tarvittavat alueet.

16 §

Yksityinen tie, katu tai rakennuskaavatie voidaan muuttaa yleiseksi tieksi 7 ja 8 §:ssä säädetyn edellytyksin. Niiden alueisiin tienpitäjälle syntyy 61 §:n 1 momentissa mainittu tieoikeus siitä ajankohdasta lukien, kun ne muuttuvat yleiseksi tieksi.

Yksityisellä tiellä tarkoitetaan tässä laissa myös sellaista yksityiseen tiehen verrattavaa tietä tai liittymää, johon yksityisistä teistä annettua lakia (358/1962) ei sovelleta.

3 luku

Tieasiain käsittely ja tiensuunnittelu

24 §

Yleisen tien suunnitelmat hyväksyy ja yleisen tien tekemisestä, yksityisen tien, kadun tai rakennuskaavatien muuttamisesta yleiseksi sekä yleisen tien ja liitännäisalueen lakkauttamisesta tai liitännäisalueen käyttötarkoituksen muuttamisesta päättää valtioneuvosto tai tielaitos sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yleisen tien päätekohtasta asema-, rakennus- tai rantakaava-alueella päättää alueellinen ympäristökeskus sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Paikallistien muuttamisesta maantiekksi ja maantien muuttamisesta paikallistiekksi päättää tielaitos.

24 a §

Ennen tiesuunnitelman tekemistä on laadittava yleissuunnitelma, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset tai tien sijaintia ja sen vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu lainvoimaisessa asema-, rakennus- tai rantakaavassa tai vahvistetussa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on laadittava aina, kun kysymys on moottori- tai mootto-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

riliikennetien rakentamisesta tai niiden merkittävästä parantamisesta.

24 b §

Yleissuunnitelmassa on esitettävä tien liikenteelliset ja tekniset perusratkaisut, tien likimääräinen sijainti, sen vaikutukset ja alustava kustannusarvio.

24 c §

Yleissuunnitelma on ohjeena tiesuunnitelmaa laadittaessa. Kun yleissuunnitelma on lainvoimainen ja sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi, on käsiteltävässä lupahakemusta uudisrakennuksen rakentamiseksi katsottava, ettei luvan myöntämisellä vaikeuteta yleissuunnitelman toteuttamista (rakentamisrajoitus). Jos rakennusluvan myöntämisedellytykset muutoin ovat olemassa, on lupa myönnettävä, jos sen epäamisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä tielaitos lunasta aluetta tai suorita haitasta korvausta.

Rakentamisrajoitus on voimassa siihen saakka, kunnes yleissuunnitelman hyväksymispäätös on rauennut 28 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti.

25 §

Ennen tien tekemistä on laadittava ja vahvistettava tiesuunnitelma. Kun on kysymys vähäisestä tien parantamisesta, tiesuunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanketta varten ei oteta lisäaluetta tai jos sen kiinteistön omistaja tai omistajaan verrattava haltija, jonka maata otetaan, on antanut tähän kirjallisen suostumuksen.

Tiesuunnitelman vahvistaa 24 §:ssä tarkoitettu viranomaisen, sitten kun kiinteistön omistajille ja muille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma voi koskea, on varattu tilaisuus huomautusten tekemiseen.

25 a §

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/94) tarkoitettua hanketta koskevaan tiesuunnitelmaan on liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan.

Tiesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten

25 §

Ennen tien tekemistä on laadittava ja hyväksyttävä tiesuunnitelma. Kun on kysymys vähäisestä tien parantamisesta, tiesuunnitelman tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanketta varten ei oteta lisäaluetta tai jos kiinteistön omistaja tai omistajaan verrattava haltija, jonka maata lisäalueeksi otetaan, on antanut tähän kirjallisen suostumuksensa.

Tiesuunnitelma voidaan laatia myös vain tiealueen määrittämiseksi, liitännäisalueen perustamiseksi tai yleiseen tiehen liittyviä yksityisiä teitä ja liittymiä koskevaksi.

25 a §

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua tiehanketta koskevaan yleissuunnitelmaan tai, jos sitä ei laadita, tiesuunnitelmaan on liitettävä kyseisen lain mukainen arviointiselostus. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan.

Yleis- ja tiesuunnitelmasta on käytävä il-

Voimassa oleva laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

26 §

Uuden tien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on määrättävä, onko tiestä tuleva maantie vai paikallistie. Jos tie on tarkoitettu moottoritieksi, moottoriliikennetieksi tai muuksi sellaiseksi ajotieksi, jolla vain tietynlainen liikenne on sallittu, on siitä määrättävä tien tekemistä koskevassa tiesuunnitelmassa.

Tiesuunnitelmassa, joka tarkoittaa uuden tien rakentamista, on osoitettava tien suunta ja poikkileikkausmuoto niin, että tiealue voidaan suunnitelman perusteella tarvittaessa merkitä maastoon. Suunnitelmasta tulee myös käydä ilmi, varataanko ja miten maata tien vastaista leventämistä varten.

Mitä 2 momentissa on säädetty, on soveltuvin osin noudatettava, kun on kysymys tiesuunnitelman laatimisesta sellaista tien parantamista varten, josta aiheutuu tiealueen muutos. Milloin tie sen suuntaa muutettaessa vanhan suunnan osalta edelleen on jäävä yleiseksi, tästä on määrättävä tiesuunnitelmassa.

Suunnitelmasta tulee käydä ilmi myös liitännäisalueet, joihin perustetaan tieoikeus. Jos tien tekemisen yhteydessä on tien tekemisen ajaksi tarpeen perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyön aikana syntyvien maa-ainesten läjittämiseen, alueen käyttämiseen majoitusalueena taikka oikeus tienpitoa varten tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie. Mitä tässä on sanottu oikeudesta yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, koskee myös liitännäisalueiden käyttöä varten pysyvästi tarvittavia teitä.

Ehdotus

mi, miten 1 momentissa tarkoitettu arviointi on otettu suunnitelmassa huomioon.

Jos yleissuunnitelmaan on sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista arviointimenettelyä, ei sitä enää sovelleta yleissuunnitelman mukaisen tiesuunnitelman laatimiseen.

26 §

Uuden tien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on osoitettava tien suunta ja poikkileikkaus niin, että tiealue voidaan tarvittaessa merkitä maastoon. Jos tie on tarkoitettu moottoritieksi, moottoriliikennetieksi tai muuksi sellaiseksi tieksi, jolla vain tietynlainen liikenne on sallittu, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa. Suunnitelmasta tulee myös käydä ilmi, varataanko ja miten maata tien vastaista leventämistä varten.

(ks. 1 mom.)

Mitä 1 momentissa säädetään, on soveltuvin osin noudatettava, kun kysymys on tiesuunnitelman laatimisesta sellaista tien parantamista varten, josta aiheutuu tiealueen muutos. Milloin tie sen suuntaa muutettaessa vanhan suunnan osalta jää edelleen yleiseksi tieksi, tästä on määrättävä tiesuunnitelmassa.

Tiesuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös liitännäisalueet, joihin perustetaan tieoikeus. Jos tien tekemisen yhteydessä on tietyön ajaksi tarpeen perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyön aikana syntyvien maa-ainesten läjittämiseen, alueen käyttämiseen majoitus-, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus tienpitoa varten tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie. Mitä tässä on sanottu oikeudesta yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen tietyön aikana, koskee myös liitännäisalueen käyttöä varten pysyvästi tarvittavia yksityisiä teitä.

Tien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi tiesuunnitelmassa voidaan ase-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tiesuunnitelmaan on liitettävä arvio tien tekemisestä aiheutuvista kustannuksista.

ma-, rakennus- ja rantakaava-alueen ulkopuolella antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämisestä yleiseen tiehen tai sen osaan ja sille johtavien liittymien käyttämisestä. Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan tarpeen mukaan määrätä tehtäväksi yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen tai 33 §:n mukaan yleisenä tienä lakautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan.

Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa vettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue.

Tiesuunnitelmaan on liitettävä arvio tien tekemisestä aiheutuvista kustannuksista.

26 a §

Yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on maanomistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattava tilaisuus joko kirjallisesti tai suullisesti lausua mielipiteensä asiasta siten kuin asetuksella säädetään.

Yleis- ja tiesuunnitelman hyväksyy 24 §:ssä mainittu viranomainen, sitten kun kiinteistön omistajille ja muille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma voi koskea, on varattu tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelmasta siten kuin asetuksella säädetään. Jos yleis- tai tiesuunnitelma aiheuttaa tarpeen muuttaa lainvoimaista asema-, rakennus- tai rantakaavaa taikka vahvistettua seutu- tai yleiskaavaa, ei suunnitelmaa saa hyväksyä ennen kuin kaavan muutos on hyväksytty tai vahvistettu, ellei kaavan muutos ole vähäinen.

27 §

Tiesuunnitelma on laadittava siten, että sitä voidaan tietä tehtäessä noudattaa tekemättä siitä olennaisia poikkeuksia.

27§

Tiesuunnitelma on laadittava siten, että sitä voidaan tietä tehtäessä noudattaa tekemättä siihen olennaisia muutoksia. Pienehköjen muutosten tekemisestä tiesuunnitelmaan sitä toteutettaessa säädetään asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 a §

Jos hyväksyttyä yleis- tai tiesuunnitelmaa on tarpeen muuttaa eikä kysymys ole 27 §:ssä tarkoitettusta pienehköstä tiesuunnitelman muutoksesta, on soveltuvin osin noudatettava, mitä tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä uudesta yleis- ja tiesuunnitelmasta säädetään.

28 §

Päätös tiesuunnitelman vahvistamisesta raukeaa, mikäli tien suuntaa ei ole merkitty maastoon ja tietyöhön ryhdytty, ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona päätös on annettu. Erityisistä syistä valtioneuvosto voi pidentää määräaikaa kullakin kerralla enintään neljällä vuodella.

28 §

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleisuunnitelma on hyväksytty. Muuten yleisuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Tiesuunnitelman laatimisen aloittamisesta säädetään asetuksella.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös, kun sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on hyväksytty. Erityisistä syistä valtioneuvosto voi pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella. Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 62 §:n mukaisesti.

4 luku

Tieoikeus sekä eräät muut tienpitoa varten luovutettavat oikeudet

29 §

Kun tiesuunnitelma on vahvistettu päätöksellä, joka on saanut lainvoiman tai on täytäntöön pantavissa valituksesta huolimatta, ja tie on päätetty tehdä, tienpitäjällä on oikeus ottaa haltuunsa alue, joka tarvitaan tietä varten. Haltuun ottamisen jälkeen saadaan aluetta käyttää 3 §:ssä mainittuihin tietarkoituksiin toisella kiinteistöön olevan oikeuden estämättä. Tätä käyttöoikeutta sanotaan tieoikeudeksi.

Tieoikeus on olemassa myös, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu haltuun omistajan tai omistajaan verrattavan haltijan suostumuksella sellaisessa tapauksessa, jossa tiesuunnitelman laatiminen 25 §:n 1 momentin mukaan ei ole tarpeen, taikka kun yksi-

4 luku

Tieoikeuden lakkaaminen

29 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tyinen tie muuttuu yleiseksi.

Tieoikeuteen sisältyy valta poistaa haltuun otetulta alueelta rakennukset, varastot ja laitteet sekä kasvava sato ja muu alueella oleva kasvillisuus sekä 41 §:n säännösten olematta esteenä rakentaa tai sallia rakennettaviksi alueelle sen käyttötarkoituksen edellyttämät rakennukset ja laitteet.

Alue katsotaan otetuksi haltuun, kun tien suunta tai kysymyksen ollessa tiealueen laajennuksesta tai liitännäisalueesta tällaisen alueen sijainti on merkitty maastoon ja työhön tiellä tai sen määräsalla ryhdytty.

30 §

Milloin tienpitäjälle muutoin kuin 29 §:n mukaisesti on tarpeen saada tieoikeus liitännäisalueeksi tarvittavaan alueeseen, alueellinen ympäristökeskus voi tienpitöviranomaisen hakemuksesta määrätä, jolle siitä aiheudu huomattavaa vahinkoa tai häiritä kiinteistölle, että tienpitäjällä on sellainen oikeus.

Jos tienpitäjälle on tarpeen saada tienpitoa tai 50 §:n 1 momentissa mainitun liittymäsuunnitelman toteuttamista varten oikeus tietyltä alueelta ottaa tienpitoainetta rajoitettuun määrään tai oikeus yksityiseen tiehen, voidaan sellainen oikeus perustaa samassa järjestyksessä kuin oikeus tien liitännäisalueeseen.

Milloin tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen tehdä laskuoja toisen maalle, tienpitäjällä on oikeus laskuojan tekemiseen noudattamalla, mitä vesioikeuslainsäädännön mukaan tässä kohden on voimassa.

31 §

Sellainen tieoikeus, josta säädetään 29 §:ssä, on tienpitäjällä myös ennestään olevaan, tämän lain alaiseksi saatettuun yleiseen tai yleiseksi katsottuun tiehen kuuluvaan tie- ja liitännäisalueeseen.

32 §

Edellä tässä luvussa olevien säännösten estämättä tienpitäjä saa, jos siihen on erityisiä syitä, hankkia käyttöoikeuden taikka omistusoikeuden tiealueeksi tai tien liitännäisalueeksi tarvittavaan maahan siinä järjestyksessä, kuin on säädetty laissa kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tar-

(kumotaan)

30 §

(kumotaan)

31 §

(kumotaan)

32 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

peeseen. Mikäli alueesta on määrätty tie-suunnitelmassa, vastaa tämän vahvistamisesta annettu päätös pakkolunastuslupaa.

Käyttöoikeudesta, joka on saatu 1 momentissa mainituin tavoin, on voimassa, mitä tie-oikeudesta on säädetty.

5 luku

5 luku

Tilusten ja yksityisten teiden järjestely. Tietoimitus

(kumotaan)

35 §

Milloin tie tehdään tai maata otetaan tien liitännäisalueeksi siten, että tilusten pirstoutumisen vuoksi tai muusta sellaisesta syystä taikka 41 §:ssä säädetyn kiellon johdosta aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle taikka, jos sellaista haittaa aiheutuu 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun liittymäsuunnitelman toteuttamisen vuoksi, voidaan, jos haitan poistaminen tai sen olennainen vähentäminen on siten sopivasti aikaansaataavissa tuottamatta muille asianosaisille huomattavaa vahinkoa tai haittaa ja vaikeuttamatta asema-, rakennus- tai ranta-kaavan taikka sellaisessa kaavassa annettujen määräysten toteuttamista, kiinteistöjen kesken toimittaa tilusten vaihtoa ja, jos erityistä syytä siihen on, rahana suoritettavaa täyttä vastiketta vastaan siirtää edellä tarkoitettuun kiinteistöön vastikemaaksi tiluksia muusta kiinteistöstä. Jos vaihdettavien alueiden jyvitysarvot eivät vastaa toisiaan, korvataan niiden ero rahalla.

(kumotaan)

35 §

Tässä tarkoitettuun tilusjärjestelyyn ei vaadita omistajan eikä sen suostumusta, jolla on kiinteistöön panttioikeus, vuokraoikeus tai muu sellainen erityinen oikeus. Mikäli asianosaiset siihen suostuvat, 37 §:ssä mainitussa tietoimituksessa voidaan suorittaa muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tilusvaihtoja ja alueen siirtämisiä, jos ne ovat tarpeen tien tekemisen tai parantamisen vuoksi tarpeellisen ja tarkoituksenmukaisen tilusjärjestelyn aikaansaamiseksi. Järjestelyn alaiseksi joutunut alue vapautuu siihen kohdistuneesta panttioikeudesta ja, jos järjestelyssä niin määrätään, myös muusta sitä rasittaneesta oikeudesta. Järjestely toimitetaan manttaaleja muuttamatta.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty kiin-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

teistöstä, koskee myös yhteistä aluetta, sekä 33 §:n mukaisesti yleisenä tienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tieosaa, samoin kuin tien liitännäisalueena lakkautettua tai lakkaavaa aluetta.

Jos 1 momentissa mainittu haitta on erittäin huomattava eikä sitä voida poistaa tai olennaisesti vähentää toimittamalla tilusjärjestely, omistajalla on oikeus vaatia, mikäli hän ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Lunastamisesta aiheutuvat toimenpiteet on suoritettava 37 §:ssä mainitussa tietoimituksessa. Lunastettava kiinteistö tai sen osa, siihen luettuna kiinteistöistä tietarkoituksiin otettu alue, muodostaa toimituksen tultua lainvoimaiseksi sellaisen kiinteistön kuin kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain mukaan lunastettu alue on pakkolunastuksen tultua saatetuksi loppuun. Kuitenkin siihen kohdistunut oikeus voidaan tietoimituksessa jättää voimaan eikä sanotun lain 56 §:ää ole tässä tapauksessa sovellettava.

35 a §

Kun yleistä tietä tehdään asemakaavassa liikennealueeksi tai rakennuskaavassa yleistä liikenneväylää varten osoitetulla alueella, tienpitäjä on velvollinen, jos maanomistaja tietoimituksessa niin vaatii, lunastamaan kiinteistön tai sen osan sanotun alueen rajaan saakka. Tienpitäjällä on myös oikeus lunastaa mainitunlainen kiinteistö tai sen osa alueen rajaan saakka. Korvaukset määrätään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/77) säädettyjen korvausperusteiden mukaisesti.

Jos kaavan muutos, joka voi vaikuttaa 1 momentissa mainittuun lunastusoikeuteen tai velvollisuuteen, on kunnanvaltuustossa hyväksytty tai alueen lunastaminen on rakennuslain (370/58) nojalla vireillä, ei lunastamisesta saa tietoimituksessa päättää ennen kuin kaavan muutos on lainvoimaisesti ratkaistu tai alueen lunastamista koskeva asia on lakannut olemasta rakennuslain nojalla vireillä. Tarvittaessa voidaan asia erottaa eri toimituksessa käsiteltäväksi.

Lunastamisessa on muutoin noudatettava, mitä 35 §:n 3 momentissa on säädetty.

(kumotaan)

35 a §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

Milloin yleinen tie tehdään tai maata otetaan tien liitännäisalueeksi sillä tavoin, että katkaistaan ennestään oleva yksityinen tie ja tämä sen johdosta on johdettava toisen kiinteistön alueen kautta, voidaan sellaisen tiekysymyksen järjestelyä varten pitää 37 §:ssä mainittu toimitus.

(kumotaan)

36 §

37 §

Paikalla on pidettävä tietoimitus, jollei kysymys ole niin vähäisestä alueen muutoksesta, ettei rajan määrittämistä katsota tarpeelliseksi. Toimitus on aloitettava, kun tienpitäjä on saanut tieoikeuden 29 §:n tai 30 §:n 1 momentin mukaan ja tiealue tai tien liitännäisalue voidaan rajoiltaan tarkemmin määrittää. Erityisestä syystä, niin kuin ennakkokorvauksen määrittämistä tai 51 §:n 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, toimitus voidaan aloittaa aikaisemminkin, ei kuitenkaan ennen 29 §:ssä tai 51 §:n 1 momentissa tarkoitettua haltuunottoa.

(kumotaan)

37 §

Tietoimituksessa on:

1) määrättävä ja karttaan merkittävä tie-suunnitelman perusteella ja tarvittaessa tienpitoviranomaisen osoituksen mukaan alueen rajat sekä, mikäli syytä on, ne liitännäisalueelle johtavat yksityiset tiet, joihin tienpitäjällä on käyttöoikeus, samoin kuin laadittava alueesta selitelmä sekä merkittävä niiltä osilta, kuin erityisistä syistä harkitaan tarpeelliseksi, rajat maastoon asetettavilla raja-merkeillä;

2) toimitettava 35 ja 36 §:ssä tarkoitettu tilusjärjestely ja yksityisten teiden järjestely, milloin syytä siihen harkitaan olevan;

3) käsiteltävä 75 §:ssä mainittujen korvausten määrittämistä koskevat asiat; sekä

4) asianosaisen vaatimuksesta määrättävä välipäätöksellä 62 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ennakkokorvausta, mikäli tällä on 80 §:n 2 momentin nojalla siihen oikeus.

Tietoimitusta ei saa suorittaa alueella, johon on määrätty hankittavaksi omistus- tai käyttöoikeus 32 §:ssä sanotuin tavoin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

38 §

38 §

Määräyksen tietoimituksen pitämiseen antaa tienpitoviranomaisen tai muun asianosaisen esityksestä se maanmittaustoimisto, jonka alueella tie tai suurin osa siitä on. Toimituksen suorittaa tienpitäjän kustannuksella maanmittausinsinööri kahden uskotun miehen avulla, jotka toimitusinsinööri kutsuu jakotoimituksia varten valituista uskotuista miehistä. Erityisistä syistä voidaan kuitenkin muukin asianosainen kuin tienpitäjä määrätä kokonaan tai osaksi korvaamaan toimituskustannukset.

(kumotaan)

Kun on kysymys tilusjärjestelystä, yksityisten teiden järjestelystä ja muista tietoimituksessa suoritettavista toimenpiteistä, niissä noudatettavasta menettelystä sekä niiden tarkastamisesta ja merkitsemisestä maarekisteriin, on, mikäli tämän lain säännöksistä ei muuta johdu, soveltuvin osin noudatettava, mitä jakolain mukaan vastaavasti on voimassa.

39 §

39 §

Paikalla pidettävässä toimituksessa voidaan suorittaa, paitsi 37 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä siinä mainituissa tapauksissa, myös ennestään olevaan tiehen kuuluvan tie- tai liitännäisalueen rajan määrittäminen, jos siihen harkitaan olevan syytä, ja sanotunlaisen tien varrella tilusjärjestely, milloin 41 §:ssä säädettyistä sellaiseen alueeseen kohdistuvista kielloista, jonka alueen käyttö aikaisemmin ei ollut vastaavasti rajoitettu, taikka 50 §:ssä tarkoitettua määräyksestä aiheutuu 35 §:ssä mainittua haittaa. Tällaisessa toimituksessa on niin ikään käsiteltävä ne muut asiat, jotka tämän lain tai erikseen annettujen säännöksen mukaan on tietoimituksessa ratkaistava; ja siitä on soveltuville kohdin voimassa, mitä 38 §:ssä tietoimituksesta on säädetty.

(kumotaan)

6 luku

6 luku

Tienvarsia koskevat maan käyttämisen rajoitukset
Tienvarsia koskevat maankäyttörajoitukset

43 §

43 §

Kun on annettu päätös, jolla tiesuunnitelma on vahvistettu, ja päätös on saatettu tiedoksi, on rakennuksia rakennettaessa tietarkeituksiin tarvittavalla sekä 41 §:ssä tarkoitetuilla alueilla vastaavasti noudatettava, mi-

Kun tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saatettu tiedoksi 106 §:n mukaisesti, on rakennuksia rakennettaessa tietarkeituksiin tarvittavalla alueella sekä 41 §:ssä mainituilla alueilla vastaavasti nouda-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tä sanotussa pykälässä on säädetty rakennuksen pitämisestä tien varrella.

tettava, mitä sanotussa pykälässä säädetään rakennuksen pitämisestä *tien vier-, suoja- ja näkemäalueella*.

8 luku

8 luku

Järjestystä ja turvallisuutta koskevia säännöksiä

Järjestystä ja liikenneturvallisuutta koskevia säännöksiä

50 §

50 §
(kumotaan)

Tien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi voidaan laatia suunnitelma (liittymäsuunnitelma), jolla annetaan määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämistä asemakaava- tai rakennuskaava-alueen ulkopuolella olevaan tai tehtävään maantiehen tai sen osaan sekä sille johtavien yksityisten teiden liittymien käyttämisestä. Liittymäsuunnitelma voidaan erityisestä syystä laatia myös paikallistielle tai sen osalle. Jos ennestään olevaa yksityisen tien liittymää kielletään käyttämästä tai sen käyttämisestä annetaan muita määräyksiä, tulee suunnitelmassa määrätä kulkuyhteyksien järjestämiseksi tarpeellisten yksityisten teiden tai liittymien tekemisestä taikka oikeuden perustamisesta ennestään olevaan yksityiseen tiehen tai 33 §:n mukaisesti yleisenä tienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan. Suunnitelman hyväksyy tielaitoksen keskushallinto.

Ennen liittymäsuunnitelman hyväksymistä on kysymykseen tuleville kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi ja on siitä tiedotettava joko henkilökohtaisesti tai kuuluttamalla kunnan ilmoitustaululla siten, kuin laissa julkisista kuulutuksista (34/25) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tielaitoksen toimesta riittävän ajoissa ilmoitettava yhdessä tai kahdessa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lähetettävä kirjallinen ilmoitus sellaiselle toisesta kunnasta olevalle asianosaiselle, jonka asuinpaikka on asiakirjoissa mainittu tai muutoin tunnettu. Ennen liittymäsuunnitelman hyväksymistä asiasta on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen ja kunnan lausunto.

Liittymäsuunnitelman hyväksymistä koskevista päätöksistä on tielaitoksen annettava tieto noudattaen 2 momentin säännöksiä. Suunnitelmaa koskevat asiakirjat ja päätös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on pidettävä asianomaisessa kunnassa nähtävillä päätöstä koskevan kuulutuksen julki-panoajan.

Liittymäsuunnitelman toteuttamisen jälke-keen tai tien tekemisen yhteydessä väliai-kaisena järjestelynä sitä ennenkin, jos tienpi-toviranomainen katsoo sen välttämättömäksi ja jos hyväksyttävä kulkuyhteys on tilapäi-sesti järjestetty, voidaan kielletty liittymä-poistaa tai sen käyttö estää tienpitovi-ranomaisen toimesta.

51 §

Kun liittymäsuunnitelma on hyväksytty päätöksellä, joka on saanut lainvoiman tai joka saadaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, tienpitäjällä on oikeus ottaa liit-tymäsuunnitelman mukainen yksityisen tien tai liittymän tekemistä varten tarvittava alue haltuunsa siksi ajaksi, kunnes sanottu tie tai liittymä on tehty.

Liittymäsuunnitelman johdosta on tarvit-taessa pidettävä tietoimitus, jossa sen lisäksi, mitä 5 luvussa säädetään, voidaan tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista yksityisistä teis-tä annetussa laissa (358/62) tietoimituksessa käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi säädetyt asiat.

52 §

Edellä 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiellon estämättä tienpitoviranomainen voi, milloin muuttuneet olosuhteet tai muut painavat syyt antavat siihen aiheutta, sallia yksi-tyisen tien liittämisen kiellon alaiseen ylei-seen tiehen tai kielletyn liittymän käyttämi-sen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii ja liikenneturvallisuudelle siitä aiheutuva vaara harkitaan vähäiseksi.

Yksityisen tien liittämiseen sellaiseen maantiehen, jolle ei ole annettu 50 §:n 1 momentin mukaista kieltoa, tarvitaan tienpi-toviranomaisen lupa. Lupa, johon voidaan sisällyttää tarpeellisiksi katsottavia ehtoja, on myönnettävä, jos liittäminen on tarpeen kiin-teistön käyttämiseksi ja liittymästä on riittä-vä vapaa näkymä maantien kumpaankin suuntaan ja se sijainniltaan suhteessa muihin risteyskiin ja liittymiin on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Eri-tyisestä syystä kulkulaitosten ja yleisten töi-den ministeriö voi päätöksellään määrätä, että tämän momentin säännöksiä on sovellet-tava myös tiettyyn paikallistiehen tai sen

51 §

(kumotaan)

52 §

Edellä 26 §:n 4 momentissa mainitun kiel-lon estämättä tiepiiri voi, milloin muuttuneet olosuhteet tai muu erityinen syy antaa siihen aiheutta, sallia yksityisen tien liittämisen kiel-lon alaiseen tiehen tai kielletyn liittymän käyttämisen, jos kiinteistön tarkoituksen-mukainen käyttö sitä vaatii ja liittymästä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vaara harkitaan vähäiseksi.

Yksityisen tien liittämiseen sellaiseen ylei-seen tiehen, jolle ei ole annettu 26 §:n 4 momentin mukaista kieltoa, tarvitaan tiepii-rin lupa. Lupa, johon voidaan liittää tarpeel-lisia ehtoja, on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenne-turvallisuus sen takia vaarannu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

osaan. Jos yksityinen tie on liitettävä paikallistiehen eikä tällaista ministeriön päätöstä ole annettu, on liittäminen teiden yhtymäkohdassa toimitettava tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan sillä tavoin, että yksityisistä teistä liikenteelle aiheutuva vaara voidaan mahdollisimman suurella määrällä välttää.

Ne rakenteet ja laitteet yleisen tien alueella, jotka ovat tarpeen yksityisen tien liittämiseksi yleiseen, on yksityisen tien pitäjän velvollinen tekemään ja pitämään kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa yleisen tien liikenteelle tai sen kunnossapidolle ja saa tienpitoviranomainen, milloin syytä siihen on, ottaa tehdäkseen tähän kuuluvan työn asianomaisen kustannuksella. Jos ennestään oleva yksityinen tie yhtyy yleiseen tiehen siten, että siitä aiheutuu vaaraa liikenteelle, yksityisen tien pitäjän on velvollinen ryhtymään tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan toimenpiteisiin liittämisen toimittamiseksi sillä tavoin, että vaara, mikäli mahdollista, vältetään.

Jos yleinen tie tehdään siten, että se katkaisee ennestään olevan yksityisen tien taikka jos tietä levennetään, korotetaan tai alennetaan niin, että pääsy sille ennestään olevalta yksityiseltä tieltä huomattavasti vaikeutuu, yleisen tien pitäjän velvollisuutena on kustannuksellaan huolehtia yksityisen tien johtamiseksi yleisen tien poikki taikka sen liittämiseksi yleiseen tiehen tarpeellisten laitteiden ja niihin liittyvien töiden tekemisestä. Mitä tässä momentissa säädetään yksityisestä tiestä, koskee vastaavasti rakennuskaavatietä.

Mitä 50 §:n 1 momentissa ja tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske moottoriteitä eikä moottoriliikenneteitä, joille pääsystä yleiseltä tai yksityiseltä tieltä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa.

Mitä tässä laissa säädetään yksityisen tien liittämisestä yleiseen tiehen tai sille johtavan yksityisen tien liittämisen käyttämisestä, koskee soveltuvin osin myös yksityisen tien tekemistä vahvistetun tiesuunnitelman tarkoittamalle tiealueelle. Yksityisellä tiellä tarkoitetaan tässä laissa myös sellaista yksityiseen tiehen verrattavaa tietä tai liittymää, johon yksityisistä teistä annettua lakia (358/62) ei sovelleta. Kuitenkin saa 50 §:n 1 momentin ja tämän pykälän 2 momentin

Ne rakenteet ja laitteet yleisen tien tiealueella, jotka ovat tarpeen yksityisen tien liittämiseksi yleiseen tiehen, on yksityisen tien pitäjän velvollinen tekemään ja pitämään kunnossa tiepiirin ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa yleisen tien liikenteelle tai sen kunnossapidolle. Jos ennestään olevasta yksityisen tien liittymästä aiheutuu vaaraa liikenteelle, yksityisen tien pitäjän on velvollinen tiepiirin ohjeiden mukaan muuttamaan liittymän sellaiseksi, että siitä aiheutuva vaara poistuu tai vähenee. Jos yksityisen tien pitäjän laiminlyö tässä mainitun velvollisuutensa, voi tiepiiri tehdä mainitut työt yksityisen tien pitäjän kustannuksella.

Jos yleinen tie tehdään siten, että se katkaisee ennestään olevan yksityisen tien tai jos yleistä tietä levennetään, korotetaan tai alennetaan niin, että pääsy sille ennestään olevalta yksityiseltä tieltä huomattavasti vaikeutuu, on yleisen tien pitäjän tehtävä kustannuksellaan yksityisen tien johtamiseksi yleisen tien poikki tai sen liittämiseksi yleiseen tiehen tarvittavat työt tarvittavine laitteineen. Mitä tässä momentissa säädetään yksityisestä tiestä, koskee myös rakennuskaavatietä ja katua, jolle tielaitoksen ja kunnan kesken toisin sovita.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä, joille pääsystä yleiseltä tai yksityiseltä tieltä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa.

Mitä tässä laissa säädetään yksityisen tien liittämisestä yleiseen tiehen tai sille johtavan yksityisen tien käyttämisestä, koskee soveltuvin osin myös yksityisen tien tekemistä hyväksytyin tiesuunnitelman mukaiselle tiealueelle. Kuitenkin saa 26 §:n 4 momentin ja tämän pykälän 2 momentin säännösten estämättä tiepiirin ohjeiden mukaan tehdä muuhun yleiseen tiehen kuin moottori- tai moottoriliikennetiehen sellaisen liittymän, jota käytetään yksinomaan maa- tai metsäta-

Voimassa oleva laki

säännösten estämättä tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan tehdä muuhun yleiseen tiehen kuin moottoritiehen tai moottoriliikennetiehen sellaisen liittymän, jota käytetään yksinomaan maatalous- tai metsätalousajoon (maatalousliittymä), jollei liittymästä aiheudu huomattavaa vaaraa liikenneturvallisudelle.

Ehdotus

lousajoon (*maatalousliittymä*), jollei siitä aiheudu huomattavaa vaaraa liikenneturvallisudelle.

52 a §

Tiesuunnitelman toteuttamisen jälkeen ja tien tekemisen yhteydessä väliaikaisena järjestelynä sitä ennenkin, jos tienpitoviranomainen katsoo sen välttämättömäksi ja hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty, voidaan tiesuunnitelmassa kielletty liittymä poistaa tai sen käyttö estää tienpitoviranomaisen toimesta.

9 luku

Korvaukset

61 §

Maan luovuttamisesta sekä vahingosta tai haitasta, joka muutoin aiheutuu tähän lakiin perustuvasta toimenpiteestä, samoin kuin sanotunlaisesta toimenpiteestä kiinteistön omistajalle johtuneista kustannuksista, suoritetaan korvaus sen mukaan, kuin tässä luvussa säädetään.

Oikeutta korvauksen saamiseen ei kuitenkaan ole, milloin on sovittu tai ilmeisesti edellytetty, ettei korvausta makseta.

9 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

61 §

Alueiden lunastaminen ja tieoikeus

Tietarkoituksiin tarvittavien alueiden käyttöoikeuden ja tiesuunnitelmassa osoitettujen erityisten oikeuksien lunastamisessa on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Tienpitäjälle tulevaa pysyvää käyttöoikeutta kutsutaan tieoikeudeksi. Hyväksytty tiesuunnitelma, joka on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka edellä 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu kirjallinen suostumus tuottaa oikeuden lunastuksen toimeenpanoon.

Lunastuslain mukaista lunastustoimitusta kutsutaan tässä laissa yleistietoimitukseksi. Sen kustantaa tienpitäjä.

Toimitusinsinööri voi suorittaa yleistietoimituksen ilman uskottuja miehiä, jos kuukaan asianosaisista ei sitä vaadi eikä toimituksessa ole kysymys korvauksista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 §

Kiinteistön omistajalla on oikeus tämän lain mukaan saada tienpitäjältä korvaus:

1) alueen luovuttamisesta 29 §:n ja 30 §:n 1 momentin mukaisesti käytettäväksi tietar-koituksiin, lukuun ottamatta lauttausväyläksi tarvittavaa aluetta;

2) vahingosta tai kustannuksesta, joka joh-tuu siitä, että tietarkeitukseen luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poista-maan rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvil-lisuutta;

3) oikeuden luovuttamisesta tienpitoaineen ottamiseen tai yksityiseen tiehen 30 §:n 2 momentin mukaisesti;

4) maasta, joka tarvitaan 30 §:n 3 momen-tissa tarkoitettua laskuojaa varten, mikäli kysymystä laskuojan tekemisestä ei ole saa-tettu vesioikeuslainsäädännön mukaiseen käsittelyyn; sekä

5) vahingosta tai haitasta, joka muutoin aiheutuu kiinteistölle tien tekemisestä tai käyttämisestä taikka maan ottamisesta tien liitännäisalueeksi tai tällaisen alueen käyt-tämisestä.

Kiinteistön omistajalla on lisäksi oikeus saada tien pitäjältä korvaus välttämättömistä edunvalvontakustannuksista, jotka ovat omistajalle aiheutuneet hänen oikeutensa valvomisesta tietoimituksessa.

63 §

Sillä, joka 35, 36 tai 37 §:ssä tarkoitettussa järjestelyssä ei ole saanut jakolain mukaan hyvitystä luovuttamastaan alueesta tai etui-suudesta taikka hänelle järjestelystä muutoin aiheutuneesta vahingosta, on oikeus saada puuttuva hyvitys rahakorvauksena tienpitä-jältä.

Mitä 1 momentissa on sanottu, on vastaa-vasti sovellettava, jos alue tilusjärjestelyssä on vapautunut sitä rasittaneesta oikeudesta ja tästä on aiheutunut vahinkoa oikeuden haltijalle.

Siinä tapauksessa, jota tarkoitetaan 72

62 §

Haltuunotto

Tietarkeituksiin tarvittavat alueet otetaan tienpitäjän haltuun yleistietoimituksessa pi-dettävässä haltuunottokatselmuksessa. Hal-tuun otettaessa tienpitäjälle syntyy 61 §:n 1 momentissa mainittu tieoikeus ja alueita saa-daan käyttää tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin toisella kiinteistöön olevan oi-keuden estämättä. Tiesuunnitelmassa osoitet-tu yksityisen tien tai liittymän tekemistä var-ten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi kunnes sanottu tie tai liittymä on tehty.

63 §

Yleistietoimituksen pitäminen erinäisissä ta-pauksissa

Yleistietoimitus on pidettävä myös, kun yksityinen tie, katu tai rakennuskaavatie on muutettu yleiseksi tieksi.

Ennestään olevaan tiehen kuuluvan tie- tai liitännäisalueen rajan määrittämiseksi voidaan tienpitäjän tai maanomistajan hakemuksesta pitää yleistietoimitus. Tällaisessa toimituk-sessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitän-näisalueen leventymisen aiheuttamista mene-tyksistä.

Milloin yleinen tie tehdään tai maata ote-taan tien liitännäisalueeksi sillä tavoin, että katkaistaan ennestään oleva yksityinen tie ja

Voimassa oleva laki

§:ssä, oikeus korvaukseen määräytyy 73 §:n mukaan.

64 §

Mikäli kiinteistölle aiheutuu uuden tien rakentamisen tai yksityisen tien yleiseksi muuttamisen johdosta vahinkoa siitä, että omistajan oikeutta kiinteistön käyttämiseen on 40 §:n säännöksellä rajoitettu, tienpitäjä on velvollinen korvaamaan vahingon. Sama on laki, jos sellaista vahinkoa aiheutuu tietä parannettaessa alueella, jonka käyttö aikaisemmin ei ole ollut vastaavasti rajoitettu.

Samanlainen vahingon korvaamisen velvollisuus on tienpitäjällä, jos sellaisella alueella, joka ei ennen tämän lain voimaantuloa ole ollut vastaavien rajoitusten alainen, muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa aiheutuu 40 §:n nojalla toimitetusta puiden, pensaiden, oksien tai luonnonesteiden poistamisesta vahinkoa, jonka korvaamista koskevaa kysymystä ei ole aikaisemmin järjestetty.

65 §

Jos 41 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädetystä kielloista aiheutuu erittäin huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle alueella, jonka käyttöä ei aikaisemmin ollut vastaavasti rajoitettu, on kiinteistön omistajalla oikeus saada tienpitäjältä korvaus haitasta.

Ehdotus

tämä sen johdosta on johdettava toisen kiinteistön alueen kautta, taikka kun 26 §:n 4 momentissa mainitun kiellon johdosta tiesuunnitelmassa osoitetaan uudet kulkuyhteydet, on niiden toteuttamiseksi tarvittaessa pidettävä yleistietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista yksityisistä teistä annetussa laissa tietoimituksessa käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi säädettyt asiat.

64 §

Lunastuskohteen vahvistaminen

Yleistietoimituksessa on lunastuksen kohde vahvistettava tiesuunnitelman tai 25 §:n 1 momentissa tarkoitettun maanomistajan kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa tienpitöviranomaisen osoituksen mukaan.

65 §

Tilusjärjestely

Jos tie tehdään tai maata otetaan tien liitännäisalueeksi siten, että tilusten pirstoutumisen vuoksi tai muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, voidaan, jos haitta voidaan poistaa tai sitä olennaisesti vähentää, kiinteistöjen kesken toimittaa tilusten vaihtoa tai, jos siihen on erityistä syytä, rahana suoritettavaa täyttä vastiketta vastaan siirtää kiinteistöön vastikemaaksi tiluksia muusta kiinteistöstä. Jos vaihdettavien alueiden arvot eivät vastaa toisiaan, korvataan niiden ero rahalla. Tällainen tilusjärjes-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tely voidaan suorittaa myös, jos edellä mainittua haittaa aiheutuu 41 §:ssä säädetyn kiellon johdosta tai yksityisten teiden liittymien tai niitä koskevien kulkuyhteyksien järjestelyn toteuttamisen vuoksi. Tilusjärjestely ei saa aiheuttaa muille asianosaisille huomattavaa vahinkoa tai haittaa eikä vaikeuttaa asema-, rakennus- tai rantakaavan tai niiden nojalla annettujen määräysten toteuttamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun tilusjärjestelyyn ei vaadita omistajan eikä sen suostumusta, jolla on kiinteistöön panttioikeus, vuokraoikeus tai muu sellainen erityinen oikeus. Asianosaisten suostumuksella yleistietoimituksessa voidaan tien tekemisen vuoksi tarpeellisen ja tarkoituksenmukaisen tilusjärjestelyn aikaansaamiseksi suorittaa muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tilusvaihtoja ja alueen siirtämiä. Järjestelyn alainen alue vapautuu siihen kohdistuneesta panttioikeudesta ja, jos järjestelyssä niin määrätään, myös muusta sitä rasittaneesta oikeudesta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteistöistä, koskee myös yhteistä aluetta ja 33 §:n mukaisesti yleisenä tienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tienosaa samoin kuin tien liitännäisalueena lakkautettua aluetta.

Yleistietoimituksessa voidaan ennestään olevan tien varrella suorittaa tilusjärjestely, milloin 41 §:ssä säädettyistä sellaiseen alueeseen kohdistuvista kielloista, jonka alueen käyttö aikaisemmin ei ollut vastaavasti rajoitettu, tai 26 §:n 4 momentissa säädettyistä kielloista aiheutuu edellä 1 momentissa tarkoitettua haittaa.

66 §

Milloin 35 §:ssä tarkoitetun järjestelyn johdosta tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti joudutaan rakentamaan uusi yksityinen tie tai liittymä taikka muuttamaan entistä, eikä tienpitöviranomaisen suorita työtä, on kiinteistön omistajalla tai muulla asianosaisella, jos tälle sen vuoksi aiheutuu kustannuksia, oikeus saada niistä tienpitäjältä kohtuullinen korvaus. Jos 50 §:n 1 momentissa mainitun kiellon johdosta aiheutuu huomattavaa haittaa sellaisen kiinteistön käyttämiselle, jolla

66 §

Lunastuksen lajientaminen

Jos 65 §:n 1 momentissa mainittua haittaa ei voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyllä eikä tien tekemisen vuoksi suoriteta kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 68 §:n 2 momentissa tarkoitettua uusjakoa, omistajalla on oikeus vaatia, mikäli hän ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Sama oikeus on tienpitäjällä, jos kiinteistön tai sen osan kulkuyhteyksien rakentamisen tai muiden tällaisten toimenpi-

Voimassa oleva laki

aikaisemmin on ollut liittymä yleiselle tielle, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitäkin korvaus tienpitäjältä.

67 §

Milloin tien tekemisestä tai yksityisen tien muuttamisesta yleiseksi on myös ilmeistä hyötyä kiinteistölle, on maan luovuttamisesta sekä vahingosta tai haitasta kiinteistön omistajalle suoritettava korvaus sovitettava sen mukaan, omistajan oikeutta täyteen korvaukseen kuitenkaan supistamatta.

Mikäli valtioneuvosto erityisestä syystä ei toisin määrää, valtiolla ei ole oikeutta edellä tässä luvussa säädettyyn tai tässä laissa edellytetystä pakkolunastuksesta johtuvaan korvaukseen. Mitä tässä on säädetty, koskee myös kuntaa, jollei kysymys ole kunnan alueensa ulkopuolella omistamasta maasta, tiehen liitännäisalueena kuuluvasta pysyvästi tarvittavasta tienpitoaineen ottamispaikasta tai oikeuden luovuttamisesta tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään tietyltä alueelta.

68 §

Omistajalla on oikeus saada tienpitäjältä korvaus vahingosta tai kustannuksesta, joka aiheutuu siitä, että 42 §:n 2 momentissa tar-

Ehdotus

teiden kustannukset tai haitankorvaus olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöstä tai sen osasta, joka lunastetaan 1 momentin nojalla, ja kiinteistöstä tietarkoituksiin otetusta alueesta muodostetaan yleistietoimituksessa lunastusyksikkö. Siihen kohdistunut oikeus voidaan kuitenkin yleistietoimituksessa jättää voimaan.

67 §

Lunastuksen laajentaminen kaava-alueella

Kun yleistä tietä tehdään asemakaavassa liikennealueeksi tai rakennuskaavassa yleistä liikenneväylää varten osoitetulla alueella, tienpitäjä on velvollinen, jos maanomistaja yleistietoimituksessa niin vaatii, lunastamaan kiinteistön tai sen osan sanotun alueen rajaan saakka. Tienpitäjällä on myös oikeus lunastaa mainitunlainen kiinteistö tai sen osa alueen rajaan saakka.

Jos kaavan muutos, joka voi vaikuttaa 1 momentissa mainittuun lunastusoikeuteen tai velvollisuuteen, on hyväksytty tai alueen lunastaminen on rakennuslain (370/1958) nojalla vireillä, ei lunastamisesta saa yleistietoimituksessa päättää ennen kuin kaavan muutos on lainvoimaisesti ratkaistu tai alueen lunastamista koskeva asia on lakannut olemasta rakennuslain nojalla vireillä. Tarvittaessa voidaan asia erottaa eri toimituksessa käsiteltäväksi. Lunastusyksikön muodostamisesta on voimassa, mitä edellä 66 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos tie- tai liitännäisalueeksi otetaan asemakaava-alueella osa kiinteistörekisterissä olevasta tontista, on tonttijako muutettava muuttuneiden olosuhteiden mukaiseksi ja suoritettava tontinmittaus muutetun tonttijalon mukaisten tonttien erottamiseksi. Tontinmittauksen toimituskustannuksista vastaa tienpitäjä.

68 §

Asianosaiset ja korvaukset erinäisissä tapauksissa

Yleistietoimituksen asianosaisia ja korvaukseen oikeutettuja ovat myös ne kiinteän omaisuuden omistajat ja käyttöoikeuden hal-

Voimassa oleva laki

koitettu rakennus, varasto, laite, puu, pensas tai pensasaita taikka 115 §:ssä mainittu rakennus joudutaan poistamaan tai sitä siirtämään tai muuttamaan, mikäli korvausta tästä ei ole aikaisemmin suoritettu.

Sama on laki, milloin vahinko aiheutuu omistajalle 42 §:n 3 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä, jollei siinä mainitun luvan ehdoista muuta johdu.

Vahingosta, joka johtuu 101 §:ssä mainitusta toimenpiteestä, voidaan omistaja, jolle hänellä ole oikeutta korvaukseen tämän pykälän 1 momentin nojalla, oikeuttaa harkinnan mukaan, mikäli siihen on erittäin painavia syitä, saamaan korvausta tienpitäjältä.

69 §

Jos 46 §:n nojalla suoritetusta toimenpiteestä, tilapäisen kulkutien järjestämisestä 48 §:n mukaan, tällaisen kulkutien käyttämisestä taikka 49 §:ssä tarkoitettusta lumiaidan pitämisestä tai lumen poistamisesta aiheutuu kiinteistölle vahinkoa, tämän omistajalla on oikeus saada siitä korvausta tienpitäjältä.

70 §

Tässä luvussa tarkoitettulle korvaukselle, lukuun ottamatta 62 §:n 2 momentissa tarkoitettua korvausta, suoritetaan korkoa kuusi prosenttia laskettuna, jos kysymys on alueen luovuttamisesta, sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana tienpitäjä on ottanut alueen haltuunsa, sekä muissa tapauksissa, jollei asianosaisen vaatimuksesta erityisestä syystä toisin määrätä, sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana korvaus määrätään.

Ehdotus

tijat, joilta ei lunasteta omaisuutta, mutta joihin tiehankkeen tai tien käyttämisen haitallisten vaikutusten voidaan katsoa ulottuvan. Tällaisten vaikutusten aiheuttama haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata lunastuslain 38 §:n estämättä.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

69 §

Korvaussopimus

Jos asianosaiset ovat sopineet korvauksista, ei sopimusta alisteta lunastustoimikunnan vahvistettavaksi lunastuslain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Mitä korvauksesta on sovittu tienpitäjän ja kiinteistön omistajan tai muun asianosaisen välillä, on voimassa myös sitä vastaan, jolle asianosaisen oikeus kiinteistöön on siirtynyt.

Jos lunastettava alue on sopimuksella siirtynyt tienpitäjän omistukseen, siitä erotetaan tiealueeksi tarvittava alue yleistietoimituksessa.

70 §

Korvaus tiealueen ulkopuolisten alueiden käytön rajoittamisesta

Jos kiinteistölle aiheutuu vahinkoa siitä, että omistajan oikeutta kiinteistön käyttämiseen on 40 §:n perusteella rajoitettu alueella, jonka käyttöä aikaisemmin ei ole vastaavasti rajoitettu, tienpitäjä on velvollinen korvaamaan vahingon.

Jos 41 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädettyistä kielloista aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiseksi alueella, jonka käyttöä ei aikaisemmin ollut vastaavasti rajoitettu, on kiinteistön omistajalla oikeus saada tienpitäjältä korvaus haitasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

71 §

Mitä edellä tässä luvussa on säädetty kiinteistön omistajasta, on vastaavasti sovellettava nautinta- tai rasiteoikeuden sekä muun siihen verrattavan, kiinteistöön olevan erityisen oikeuden haltijaan.

72 §

Jos sellaisen tienpitäjälle tulevan oikeuden johdosta tai sellaisesta toimenpiteestä, josta edellä tässä luvussa on säädetty suoritettavaksi korvaus, taikka 5 luvussa tarkoitetun järjestelyn johdosta kiinteistön arvo on alentunut niin, ettei voida olettaa kiinteistön olevan täytenä vakuutena saamisesta, josta se kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan oikeutta koskevien säännösten nojalla vastasi ennen sitä tapahtumaa, jonka johdosta korvausta suoritetaan, korvaus korvoineen on talletettava lääninhallitukseen. Talletettua määrää jaettaessa ja maksettaessa ovat soveltuvin osin voimassa säännökset, joita kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain mukaan on noudatettava, kun saamisen vakuutena oleva kiinteistö pakkolunastetaan.

73 §

Mikäli 72 §:ssä tarkoitetun saamisen haltija on kokonaan tai osaksi menettänyt saamisensa siitä syystä, että tallettamista ei ole toimitettu, taikka sen johdosta, että korvaukseen oikeutettu on luopunut korvauksesta tai että korvaus, jota koskeva kysymys ei ole ollut tietoiimituksessa tutkittavana, on laskettu ilmeisesti liian pieneksi, hänellä on oikeus saamistodistukseen merkittävää lyhennystä vastaan saada tienpitäjältä korvaus vahingostaan.

71 §

Korvaus omaisuuden poistamisesta erityistapauksissa

Edellä 42 §:n 2 momentissa tai 115 §:ssä mainitun omaisuuden poistamisesta, siirtämisestä tai muuttamisesta aiheutuvasta vahingosta tai kustannuksesta on omistaja oikeutettu saamaan korvauksen samoin kuin 42 §:n 3 momentin toimenpiteestä, jolle siinä mainitun luvan ehdoista muuta johdu.

72 §

Korvaus liittymäkiellosta

Jos 26 §:n 4 momentissa mainitun kiellon johdosta aiheutuu huomattavaa haittaa sellaisen kiinteistön käyttämiselle, jolla aikaisemmin on ollut liittymä yleiselle tielle, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä.

73 §

Korvaus tutkimustyön ja eräiden muiden toimenpiteiden aiheuttamasta vahingosta

Jos 46 §:n nojalla suoritetusta toimenpiteestä, tilapäisen kulkutien järjestämisestä tai sellaisen käyttämisestä 48 §:n mukaan, 49 §:ssä tarkoitetusta lumiaidan pitämisestä taikka lumen poistamisesta aiheutuu kiinteistölle vahinkoa, kiinteistön omistajalla on oikeus saada siitä korvausta tienpitäjältä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

Mitä korvauksesta on sovittu tai ilmeisesti edellytetty noudatettavaksi tienpitäjän ja kiinteistön omistajan tai muun asianosaisen välillä, on voimassa myös sitä vastaan, jolle asianosaisen oikeus kiinteistöön on siirtynyt 72 §:ssä tarkoitetun ajankohdan jälkeen.

75 §

Milloin on kysymys korvauksesta, jota tarkoitetaan 62 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa, 63 §:n 1 ja 2 momentissa, 64 §:n 1 momentissa, 65 tai 66 §:ssä, on, mikäli korvauksesta ei ole sovittu, 37 §:ssä tarkoitetussa tietoisuudessa tutkittava ja ratkaistava, onko korvausta suoritettava ja mihin määrään, vaikkei vaatimusta siitä ole tehty.

Edellä 62 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu korvauskysymys otetaan 1 momentissa tarkoitetussa tietoisuudessa tutkittavaksi ja ratkaistavaksi vain asianosaisen vaatimuksesta.

Jos tästä laista johtuva korvauskysymys tulee esille muutoin kuin 1 momentissa mainitun tietoisuuden yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta tietoisuuden päätyttyä eikä korvauksista sovita, se on ratkaistava tienpitäjän tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä tietoisuudessa.

74 §

Korvausten maksaminen

Yleistietoimituksessa määrättävät ennakkona lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määräämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille maksetaan vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Edellä 1 momentissa mainittu kuuden prosentin korko lasketaan alkavaksi 62 §:ssä mainitusta haltuunotosta ja jäljempänä 77 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa korvausvaatimuksen esittämisestä.

75 §

Korvauksen tallettaminen ja maksaminen erinäisissä tapauksissa

Tienpitäjän valittaessa yleistietoimituksessa määräytyistä korvauksista ei riidanalaista osaa korvauksista tarvitse tallettaa. Korvauksensaajalla on oikeus saada riidanalainen osa lainvoimaisen korvauksen yli menevän osan ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta annettua vakuutta vastaan.

76 §

Laskuajat

Tiesuunnitelmassa osoitettuun laskuoja-alueeseen perustetaan yleistietoimituksessa rasiteoikeus tienpitäjälle. Tällainen alue otetaan haltuun tie- tai liitännäisalueen haltuunoton yhteydessä. Ojituksen luvanvarai-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

suudesta säädetään vesilain (264/1961) 6 luvun 2 §:ssä.

Jos yleistietoimituksessa ei yhteisestä ojituksesta sovita tai siihen muutoin on erityisiä syitä, voidaan ojitusta koskeva asia siirtää käsiteltäväksi vesilain 6 luvussa tarkoitettussa ojitustoimituksessa, jossa voidaan tarvittaessa vähäisessä määrin poiketa tie-suunnitelmassa osoitetusta laskuojan paikasta.

Jos laskuojasta aiheutuu sen tekemisen jälkeen vahinkoa tai haittaa eikä korvauksista sovita, tulee asiassa menetellä vesilain mukaan. Laskuojan kunnossapidosta on voimassa, mitä vesilaissa ojan kunnossapidosta säädetään.

77 §

Korvauksia koskeva yleistietoimitus

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin 61 §:ssä mainitun yleistietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta yleistietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, se on ratkaistava tienpitäjän tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä yleistietoimituksessa. Tällaisen toimituksen kustannukset on määrättävä vaatimuksen esittäjän maksettaviksi, jos vaatimus on esitetty ilmeisen aiheettomasti.

78 §

78 §

Edellä 75 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausvaatimus on tehtävä tietoimituksessa uhalla, että korvausta vaativa, jollei hän voi näyttää laillista estettä tai muuta pätevää syytä vaatimuksen myöhästymiseen, on menettänyt oikeuden korvaukseen.

79 §

Tässä laissa tarkoitettut korvaukset on, mikäli mahdollista, vahvistettava kerta kaikkiaan suoritettaviksi.

Valtion oikeus korvaukseen

Valtiolla, valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) mukaisia liikelaitoksia lukuun ottamatta, ei ole oikeutta tässä laissa edellytetystä lunastuksesta johtuvaan korvaukseen, ellei valtioneuvosto erityisestä syystä toisin määrää.

79 §

Panttioikeuden haltijan oikeus korvaukseen

Jos panttioikeuden haltija on kokonaan tai osaksi menettänyt saamisensa sen vuoksi, että korvausta ei ole talletettu tai korvauk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

seen oikeutettu on luopunut korvauksesta tai korvaus on sovittu ilmeisesti liian pieneksi, hänellä on oikeus saamistodistukseen merkittävää lyhennystä vastaan saada tienpitäjältä korvaus vahingostaan.

80 §

Sillä, jolle tämän luvun säännösten perusteella annetulla päätöksellä on määrätty suoritettavaksi korvausta, on oikeus hyväksyttävää vakuutta vastaan nostaa korvaus, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa.

Sellaisen ennakkokorvauksen määräämistä varten, josta on säädetty 37 §:n 2 momentissa, kysymykseen tuleva omaisuus on, lukuunottamatta 62 §:n 1 kohdassa tarkoitettua omaisuutta, arvioitava tässä laissa säädettyjen perusteiden mukaan. Tällaista ennakkokorvausta määrätään maksettavaksi, mikäli korvauksen suorittaminen muutoin viivästyisi ja tästä aiheutuisi korvaukseen oikeutetulle huomattavaa haittaa. Ennakkokorvauksen suuruus on enintään kaksi kolmasosaa korvattavan omaisuuden arvosta sen mukaan kuin harkitaan kohtuulliseksi ottaen huomioon tiehankkeen vaikutus asianosaisen oloihin. Tällainen välipäätöksellä määrätty ennakkokorvaus saadaan nostaa ilman vakuutusta.

Milloin asianosaisen oikeus korvaukseen on ilmeinen, tienpitäjä voi harkintansa mukaan suorittaa ennakkokorvausta, vaikkei 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tai 2 momentissa tarkoitettua välipäätöstä vielä ole annettu eikä vakuutta asetettu.

Jos korvaukseen oikeutetulle havaitaan maksetun ennakkokorvausta enemmän kuin mitä hänelle on korvauksena tuleva, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa määrän ennakkokorvauksen maksamispäivästä luettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen. Näiden perimisestä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin on säädetty.

Siinä tapauksessa, että korvaus 72 §:n säännösten mukaan on talletettava lääninhallitukseen, älköön korvausta kuitenkaan maksettako, jollei korvauksen saaja näytä kaikkien sanotussa lainkohdassa tarkoitettujen saamisten haltijain antaneen hänelle lupaa korvauksen nostamiseen.

Jos tien tekemisen tai yksityisten teiden

80 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

järjestelyn johdosta joku menettää asuntonsa taikka elinkeinon tai ammatin harjoittamisen jatkamismahdollisuuden, voidaan tälle asianomaisen viranomaisen toimesta kohtuusyistä myöntää valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista halpakorkoista lainaa tai korkotukea uuden asunnon hankkimista taikka elinkeinon tai ammatin harjoittamisen jatkamista varten. Valtioneuvosto on oikeutettu antamaan asiasta tarkemmat määräykset.

81 §

Tienpitäjällä ja korvausta vaativalla asianomaisella on valta sopia korvausta koskevan kysymyksen saattamisesta lopullisesti ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä, niin kuin laissa välimiesmenettelystä on säädetty.

12 luku

Rangaistusseuraamuksia, pakkotoimenpiteitä ja muutoksenhakua koskevat säännökset

100 §

Jos joku

1) rikkoo 50 §:n 1 momentin nojalla annetun kiellon liittymän tekemisestä tai liittymäsunnitelman toteuttamisen jälkeen liittymän käyttämisestä taikka 52 tai 53 §:ssä, 54 §:n 1 momentissa, 58 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä olevan taikka niiden nojalla annetun kiellon, määräyksen tai luvan;

81 §

(kumotaan)

12 luku

Rangaistuksia, teettämisvelvoitteita, muutoksenhakua ja päätösten tiedoksiantamista koskevat säännökset

100 §

Jos joku,

1) rikkoo 26 §:n 4 momentin nojalla annetun kiellon liittymän tekemisestä tai käyttämisestä tai 52 §:ssä, 53 §:ssä, 54 §:n 1 momentissa, 58 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä olevan tai niiden nojalla annetun kiellon tai määräyksen taikka toimii niiden nojalla annetun luvan ja siinä olevien ehtojen vastaisesti;

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, yleisistä teistä annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon.

103 §

Muutoksenhausta tietoituksessa annettuun päätökseen tai siinä suoritettuun toimenpiteeseen on voimassa, mitä jakolaissa on säädetty valittamisesta maanmittaustoimituksessa. Valitettaessa muusta kuin sellaisesta päätöksestä, joka koskee oikeutta olla asianomaisena toimituksessa tai jolla on hylätty estemuistutus tai vaatimus toimituksen

103 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keskeyttämisestä, valitusaika luetaan siitä, kun toimitus on julistettu päättyneeksi. Väli-päätökseen, jota tarkoitetaan 37 §:n 2 mo-mentin 4 kohdassa, ei saa erikseen hakea muutosta.

Tässä mainittua valitusasiaa maa-oikeudessa käsiteltäessä on soveltuvin osin noudatettava jakolain säännöksiä.

Kunnalla on oikeus hakea muutosta tie-toimituksessa annettuun päätökseen tai siinä suoritettuun toimenpiteeseen, mikäli se kat-soo tämän vaikeuttavan asema-, rakennus-tai rantakaavan tahi niissä annettujen mää-räysten toteuttamista.

103 a §

Haettaessa muutosta maa-oikeuden tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun noudatetaan soveltuvin osin, mitä muutoksenhausta jako-laissa säädetään.

105 §

Muutoksenhausta tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen mukaan tehdystä pää-töksestä on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Tiepiirin tekemästä päätöksestä valitetaan kuitenkin lääninoikeuteen. Valitus 41 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauk-sissa tehdään sen kiinteistön sijaintipaikan lääninoikeuteen, jota piirin päätös koskee, ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä liitty-mä sijaitsee.

Maanmittaustoimiston päätöksestä, jolla tietoimitus on määrätty pidettäväksi, ei saa valittaa.

103 a §

(kumotaan)

105 §

Tämän lain nojalla tehdystä päätöksestä saa valittaa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tiepiirin päätöksestä 41 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauk-sissa valitetaan siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä se kiinteistö, jota tiepiirin päätös koskee, sijaitsee ja 52 §:ssä tarcoite-tuissa tapauksissa siihen lääninoikeuteen, jonka tuomiopiirissä liittymä sijaitsee.

Kunnalla ja alueellisella ympäristökeskuk-sella on oikeus valittaa yleis- ja tiesuunni-telman hyväksymispäätöksestä.

105 a §

Yleissuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta siltä osin kuin tien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisessa asema-, raken-nus- tai rantakaavassa tai vahvistetussa yleis-kaavassa.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä. Tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta myöskään siltä osin kuin tien sijainti ja tekniset ratkai-sut on hyväksytty lainvoimaisessa 24 a ja 24 b §:n mukaisessa yleissuunnitelmassa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

106 §

Tiesuunnitelman vahvistamista ja tien lakkauttamista koskeva päätös sekä liikenne ministeriön päätös, joka on annettu 52 §:n 2 momentin nojalla, on tienpitoviranomaisen annettava yleisesti tiedoksi. Tässä tarkoituksessa tienpitoviranomaisen tulee toimittaa päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on *kustannuksellaan* ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta samassa järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävillä niitä koskevan kuulutuksen julkipanoajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona kuulutus on pantu kunnan ilmoitustaululle.

Jos tiesuunnitelma on merkitykseltään vähäinen, voi tienpitoviranomainen noudattamatta mitä 1 momentissa on säädetty, antaa suunnitelman vahvistamista koskevan päätöksen tiedoksi erityistiedoksiantona siten, kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) on säädetty.

Päätöksestä, joka koskee yksityisen tien muuttamista yleiseksi tieksi, on *tie- ja vesirakennushallituksen* annettava tieto kunnalle sekä 2 momentissa mainittuna erityistiedoksiantona aloitteen tekijälle tai, jos aloitteen allekirjoittajia on useita, jollekin allekirjoittajista.

107 §

Valitus päätöksestä, jonka liikenneministeriö on antanut tässä laissa tarkoitetussa asiassa, ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, jollei valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää.

Sama koskee muun viranomaisen päätöstä, joka perustuu 23 tai 30 §:ään, 41 §:n 1 momentin säännökseen siinä mainitun etäisyyden pidentämisestä, 44 §:ään, 49 §:n 1 momenttiin tai 59 §:ään taikka joka koskee tiesuunnitelman vahvistamista tai tien tekemistä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske ministeriön päätöstä, jolla maantie tai yksityinen tie on määrätty paikallistieksi taikka yleinen tie lakkautettu, sikäli kuin valittajana

106 §

Yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä, tien lakkauttamista ja kadun tai rakennuskäytävien muuttamista yleiseksi tieksi koskeva päätös on tiepiirin annettava yleisesti tiedoksi. Tiepiirin on toimitettava päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta samassa järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset saatetaan kunnassa tiedoksi. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä niitä koskevan kuulutuksen julkipanoajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona kuulutus on pantu kunnan ilmoitustaululle.

Jos tiesuunnitelma on merkitykseltään vähäinen, voi *tiepiiri* noudattamatta, mitä 1 momentissa *säädetään*, antaa *tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen* tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään.

Päätöksestä, joka koskee yksityisen tien muuttamista yleiseksi tieksi, on annettava tieto kunnalle ja 2 momentissa mainittuna erityistiedoksiantona aloitteen tekijälle tai, jos aloitteen allekirjoittajia on useita, jollekin allekirjoittajista.

107 §

Valitus päätöksestä, jonka *valtioneuvosto* on antanut tässä laissa tarkoitetussa asiassa *lukuun ottamatta päätöstä, jolla yleinen tie on lakkautettu tai yksityinen tie määrätty paikallistieksi*, ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, *ellei* valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös muun viranomaisen päätöstä, joka perustuu 23 §:ään, 41 §:n 1 momentin säännökseen siinä mainitun etäisyyden pidentämisestä, 44 §:ään, 49 §:n 1 momenttiin tai 59 §:ään *tai* joka koskee *yleis- tai* tiesuunnitelman *hyväksymistä* tai tien tekemistä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on kunta, eikä myöskään päätöstä, jolla ministeriö on vahvistanut tiesuunnitelman. Jos tien tekeminen on työllisyyden turvaamisen vuoksi tai muusta erityisestä syystä katsottava kiireelliseksi, ministeriö voi kuitenkin määrätä, että valitus tiesuunnitelman vahvistamista koskevasta päätöksestä ei estä sen täytäntöönpanoa, ellei valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää.

Päätöksestä, joka annetaan 42 §:n 2 ja 3 momentin taikka 101 §:n 1 momentin nojalla, sekä painavista syistä päätöksestä, jolla hyväksytään 50 §:n 1 momentissa mainittu liittymäsuunnitelma, voidaan määrätä, että päätös saadaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Päätöksessä, joka annetaan 42 §:n 2 ja 3 momentin tai 101 §:n 1 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on täytäntöön pantavissa valituksesta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta

Lain yleissuunnitelmia koskevia säännöksiä sovelletaan suunnitelmiin, joiden laatiminen on aloitettu lain voimaantulon jälkeen.

Lain voimaan tullessa keskeneräisinä olevat liittymäsuunnitelmat laaditaan loppuun, käsitellään ja vahvistetaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Lain 28 §:n 3 momentin säännöstä määräajan pidentämisestä ei sovelleta tiesuunnitelmiin, joiden vahvistamispäätösten voimassaoloaikaa on jo jatkettu lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla.

Lain voimaan tullessa vireillä olevat tietoisuudet saatetaan loppuun ja niissä tehdään päätökset lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.
